

„Signali pred nevihto“ - neupravičeni

Evropa je kljubovala pojemanju ameriške gospodarske delavnosti - Gospodarski učinek ameriške vojaške pomoči

(PAUL BAREAU)

Za padec ameriške industrijske proizvodnje v preteklem letu je morda najbolj značilno to, da je imel tako majhne posledice za ostali svet, kajti padec gospodarske delavnosti v Združenih državah je imel v vseh prejšnjih primerih znatne posledice tudi za druge države.

Tako n. pr. je zadnji padec ameriške gospodarske delavnosti pred vojno v letih 1937-38 pokazal, da je sedem odstotnemu padcu proizvodnje sledilo 20% zmanjšanje uvoza. Čeprav je pri prvem pojavnem padcu gospodarske delavnosti v Združenih državah v letih 1949-50 krivulja naraščajoče proizvodnje in dohodkov le začasno zamahnila, je to že zadostovalo, da je uvoz padel za 10%. Po drugi svetovni vojni pa je to imelo resne posledice za gospodarstvo ostalega sveta ter je v veliki meri pripomoglo k obsežnemu razvednotenju valut, do katerega je prišlo v mnogih državah sveta proti koncu leta 1949.

SIGNALI PRED NEVIHTO V NEDOLARSKIH DRŽAVAH

Ko so se proti sredi lanskega leta pokazali prvi znaki znatnega nazadovanja industrijske proizvodnje v Združenih državah, je to že zadostovalo za naglo sprožitve signala pred nevihto v mnogih delih nedolarske

Ob podpisu tržaško-jugoslovanskega trgovinskega sporazuma

Naslednji članek je bil napisan tik pred zaključkom tržaško-jugoslovanskih pogajanj. Novi trgovinski dogovor je bil podpisan v sredo na sedežu ZVU v Trstu. Podrobnosti o sporazumu se niso bile objavljene, pač pa poudarja rimska poročevalska agencija, da gre le za izpolnitev starega sporazuma, ki predvideva poravnano trgovinske izmenjave po tukajšnjih podružnicah jugoslovanske ekspozitorne banke in Banca d'Italia. O novi pogodbi ne moremo torej še soditi. Na podlagi dosedanj izkušnje in poudarka agencije »ANSAs«, da gre samo za izpolnitev ascedenčnega sporazuma, se bojimo, da ni prišlo do bistvene izpremembe dosedanje smeri rimske gospodarske politike; zato objavljamo članek, kakor je bil napisan pred podpisom novega sporazuma.

Ko bi sami tržančani lahko odločali ali ko bi se njihove želje kolikoli upoštevale, bi bila tržaško-jugoslovanska trgovska pogajanja, ki se vlečejo že v mesec, takoj zaključena. Toda besedo imajo drugi, se pravi Rim, odkar so bili zaključeni rimski gospodarski dogovori leta 1943, medtem ko so Angličani in Američani samo opazovali ali kvečjemu posredniki, čeprav so po mirovni pogodbi edino oni odgovorni za blaginjo državljanz Svobodnega tržaškega ozemlja. Tržančani bi radi sprejeli jugoslovansko ponudbo za ureditev in razširitev trgovinske izmenjave, ker se zavedajo, da bi ta ponudba zanesla precej novega življenja v današnje gospodarsko mrtvilo v Trstu.

Samo en primer: Koliko dela bi prisnela Trstu samo uspešen zaključek pogajanj med predstavniki reških ladje-delnic in Tovarne strojev v Trstu za dobavo ladijskih strojev v vrednosti okoli 2 milijona dolarjev (ene milijarde 250 milijonov lir?)

Pogajanja za trgovinski pogodbo so tajna. Od pogajalcev ni mogote ničesar zvedeti glede ovir, ki so na poti. Iz pisanja velikih italijanskih listov, kakor n. pr. »Corriere della Sera«, pa se jasno vidi, v čem je glavna ovira. Italija niso dovolili, da bi se Trstu priznala kakršna koli gospodarska samouprava; Rim hoče sam odločati tudi v gospodarskih zadevah, ker se boji, da bi se Trst posredno rešil gospodarskih in političnih spon Rima.

V okviru današnjega jugoslovansko-tržaškega kliringa je, izmenjava med Trstom in Italijo skrajno omejena, in sicer na okoli 750 milijonov lejno. Mar ni upravičena želja Tržančanov, da bi te okvirje tega kliringa razširili? Celo obmejni promet med Južnim Tirolskim ter Severnim Tirolskim in Vorarlbergom ima širši okvir!

Poglejmo najnoveše podatke o tej izmenjavi! V juliju 1954 je Južno Tirolsko (toliko izvozilo v Severno in Vorarlberg, da je njegov prebitok (aktiva) v tem mesecu dosegel okoli 73 milijonov lir (natančno 72.78.167), v janskem letu je tega meseca Južno Tirolsko doseglo aktivno okoli 50 milijonov (49.9). Kljub ugodnemu razvoju v juliju je Južno Tirolsko velik dolžnik nasproči avstrijskim obmejnimi deželam (za 356 milijonov lir).

Obmejne trgovine med Južnim Tirolskim in Avstrijo Italija torej ne ovira. Na Južno Tirolsko dovoljuje celo uvoz živine v večjem obsegu, čeprav splošno ovira uvoz živine iz drugih držav. Tako so n. pr. julija 1954 uvozili na Južno Tirolsko v okviru obmejnega prometa za 3.566.815 lir avstrijske živine (lansko leto v istem času samo 875 tisoč). Zaganega lea so v juliju 1954 uvozili za 18 milijonov lir in tramovja tržaškega tipa za 8 milijonov. (V juliju 1954 je uvoz zaganega lea nazadovol na 5.2 mil., medtem ko je bila vrednost uvoženega tramovja višja kakor v juniju).

Na Tirolskem torej vodi Italija drugačnjo politiko kakor na Tržaškem. Tržaško-jugoslovanski kliring je tako vme-njen, da ne doseže niti višine obmejnega tirolskega kliringa, čeprav je Trst gospodarsko neprimerno bolj razvit in ponuja Jugoslaviji izmenjavo v vrednosti 12 milijard lir na leto.

Cemu potem toliko govoriti in pisati o posebni naklonjenosti rimske politike nasproti Trstu?

ga sveta. Do nekatere mere je bila ta sprožitev alarmnega signala tudi o-pravičljiva. Posledice padca gospodar-ske delavnosti v Združenih državah so se namreč dejansko že čutili pri a-meriškem uvozu, ki je v zadnjem četr-tletju 1953 v primeri z istim razdobjem leta 1952 po vrednosti padel kar za 7%. Ista težnja se je nadaljevala tudi v prvih treh mesecih letošnjega leta, ko je bil uvoz skoro 11% nižji kot v prvem četrtletju lanskega leta.

V tem položaju so »signali pred ne-viht« prišli postajati brezsmiselni, kajti padec ameriškega uvoza ni imel — kot v zgoraj omenjenih prejšnjih primerih — za posledico resnega zmanjšanja rezerv tute valute v osta-lem svetu; to pa zato, ker je stalni razvoj trgovine med državami nedo-larskega področja popolnoma zama-sil vsako vrzel, ki bi jo lahko povzro-čilo zmanjšanje ameriških nakupov v tujini.

Eden glavnih činiteljev svetovne tr-govine od pričetka padanja ameriške gospodarske delavnosti je bilo stalno naraščanje proizvodnje in potrošnje v Evropi. Obe krivulji se gibata prav v nasprotni smeri. Medtem ko je lansko leto industrijska proizvodnja v Zdru-ženih državah padla za okoli 10%, se je v Veliki Britaniji dvignila za pri-bližno 7%; težnja industrijske proiz-vodnje v mnogih delih Evrope pa je bila mnogo bližja britanskemu kot pa ameriškemu razvoju.

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA ZAHODNE EVROPE — TRETJINA SVETOVNE PROIZVODNJE

Čeprav odpade na Združene države približno polovica svetovne industrijs-ke proizvodnje, je delež zahodne Ev-rope — vključno Veliko Britanijo — vse prej kot nepomemben, ker pred-stavlja tretjino svetovne proizvodnje. Zato je bilo stalno naraščanje povpra-ševanja po surovinah v Evropi eden glavnih činiteljev pri izravnavanju pad-ca povpraševanja, do katerega je pri-šlo v ZDA in v Kanadi. Drugi čini-telj, ki je v tem položaju tudi prisko-čil na pomoč, so bili izredni nakupi Sovjetske zveze in vzhodnoevropskih držav, s katerimi se je nedvomno oja-čilo tržišče nekaterih vrst blaga — v številni živila in potrošno blago — s katerimi se je povečala trgovina med Vzhodom in Zahodom.

Zboljšanje italijanske trgovinske bilance

Po začasnih podatkih se je primanj-ljaj italijanske trgovinske bilance za junij zmanjšal na 31,2 milijarde lir (lansko leto 54,4); povprečno je znašal primanjkljaj v prvih petih mesecih te-ga leta po 50,8 milijarde lir na mesec. Povprečno je primanjkljaj na mesec v prvem polletju padel od 56 na 47,5, kar predstavlja zboljšanje za 15,1%. Celotni primanjkljaj italijanske trgovinske bilance za prvo polletje je padel od 336,1 milijarde v letu 1953 na 285,3 mi-lijarde v letu 1954, kar predstavlja zboljšanje v primeri z lanskim letom za 15,2%. Kakor ugotavlja »Il Sole«, so ti podatki začasni.

PADEK ITALIJANSKEGA IZVOZA RIZA. Italijanski pridelek riza bo le-tos verjetno večji kot lani in ga cen-jajo na okoli 140.000 ton. V pretekli sa-ditveni sezoni je Ente Risi preskusila nov presejalni stroj; deset takih strojev so uporabili v pokrajnah, ki delujejo iz Ri. Če bodo odbržali iz-vozni trg, bodo lahko s temi stroji re-šili problem pomanjkanja delovne si-le za presajevanje in povečali površi-no z rišem posajene zemlje.

Vendar je izvoz riza v letošnji sezo-ni v primerjavi z lanskim (od septem-bra do junija) padel za 23 odstotkov. Ente Risi, izvozniki in mlini so zaradi tega zelo zaskrbljeni. Z raznimi ukre-pi, ki so jih po letošnjem aprilu na-pravili za povečanje trgovine, niso do-segli večjih uspehov.

Italija izvažala zdaj rizi v okoli 25 de-žel Evrope. Afrike in Srednjega Vzhoda. Med posameznimi državami kupuje največ italijanskega riza Nemčija. Od leta 1951 dalje je močan kupec tudi Japonska, vendar je od rekordne itali-janske letine 1951 dalje izvoz riza na

Iz Boršta v Spodnji Log sem šel po poljskih klancih, ki se vijajo med njivami in vinogradi, če jih sploh še smem tako imenovati. Mnogo je namreč tu zapuščene zemlje in težko bi bilo ugotoviti, ali je več obdelane ali zapuščene. Neki kmet mi je pripovedoval, da njegov znanec niti ni pokosil sena, ki ga je bilo letošnje izredno mnogo. Po vsem klancu, od Boršta do ceste, ki vodi iz Loga v Spodnji Log, sem srečal eno samo ženo, ki je prišla iz svojega vinograda na klanc. Nalašč sem se izognil cesti, da me ne bodo nadlegovali neštevilni motorji in motorčki; saj je bil celo ciganski ta-bor v Ključu preskrbljen s prostornim avtom. Na klancu pa sem naletel na nasprotno skrajnost: znašel sem se popolnoma sam kakor v puščavi. Krog in krog ni bilo nikogar, da bi mi po-kazal pravo pot, ko sem začel na stezi, ki se je končala v nič na zapuščnem zemljišču.

Tako sem taval okrog in razmišljal o trpkih usodi, ki je zadela naše ljud-stvo. Ali res ni nikogar, ki bi se resno zavezal za njegovo rešitev? Nekdaj so prebivali v Bregu samo kmetje. Živel so skromno, živeli so trdo, toda ven-dar so živeli. Polja so bila vsa obde-lana, zelena in bujna. Zivela so, po-vsod zaposleni ljudje in kmetki vo-zovi. Življenje je bilo težko, toda mir-no in polno moške samozvesti. De-

TEŽA AMERIŠKE VOJASKE POMOCI

To so mnogi vzroki, ki nam poja-njujejo, zakaj zmanjšanju ameriške-ga uvoza doslej na svetu ni sledilo še večje pomanjkanje dolarjev. Za to pa je še drugi vzrok in Združenim drža-vam gre pri tem polno priznanje. V mislih imamo namreč povečanje a-meriške obrambne pomoči zahodni Ev-ropi, od milijarde 65 milijonov dolar-jev leta 1951 na milijardo 988 milio-nov dolarjev leta 1952 ter na tri mi-lijarde 511 milijonov dolarjev leta 1953. Ta ameriška vojaška pomoč je bistve-no pripomogla k izboljšanju zlatih in dolarskih rezerv zahodne Evrope in k zmanjšanju problemov nedolarskih področij, ki so v zvezi s plačilno bi-lanco. Nedavno sliko te pomoči nam daje pogodba, ki so jo pred kratkim podpisali v Londonu, za izdelavo re-akcijskih lovcev za mornarice držav Se-vernoatlantske zveze, ki jih bodo iz-delali v Veliki Britaniji v vrednosti 5.400.000 dolarjev — naročilo, ki ga bodo Združene države plačale v dolar-jih v gotovini.

Najvažnejši vzrok za uspešno zava-rovanje pretežne večine sveta pred gospodarskim padcem v Združenih državah pa najdemo v vedno večji kon-kurenci zahodnoevropske, posebno še britanske industrije, z ameriško, ne samo glede cen in kakovosti blaga, temveč tudi — kar je najvažnejše — glede dobavnih rokov.

LAKOTA PO DOLARSKEM BLAGU JE POPUSTILA

Lakota po dolarskem blagu, ki se je tako močno pokazala v povojnih le-tih, je zelo popustila. Ta dober tek je v veliki meri mogote zadovoljiti z no-vimi dobavnimi viri. Pri tem je zna-čilno, da se je na tržiščih, kot je bel-žijsko, švicarsko, zahodnonemsko in južnoafriško, kjer ni nobene diskrimi-nacije v korist funta šterlinga in na škodo uvoza z dolarskega področja in kjer tekmujejo med seboj izdelki dveh držav na isti osnovi, odstotek iz Ve-like Britanije uvoženega blaga proti celotnemu uvozu, v zadnjem času dvignil. Ta razvoj dogodkov je zelo vzpodbuden. To pa je — čeprav nek-oliko zakasnel — dokaz, da se je na-poved lorda Keynesa takoj po vojni, da se bo pomanjkanje dolarjev na svetu rešilo samo po sebi na osnovi svobodne konkurence, končno le ure-snila.

ITALIJANSKA TOVARNA SIVAL-NIH STROJEV, ki jo je ustanovil leta 1919 Vittorio Necchi v Paviji, izdela leto 200.000 šivalnih strojev, medtem ko je njena proizvodnja pred vojno znašala okoli 60.000. Tovarnar si je s pomočjo poljskega izvedenca Leona Jonsona, ki živi v Združenih ameri-ških državah, utrl pot na ameriški trg. Ta ima v ZDA 2.268 agentov, ki so prodali 80.000 strojev lansko leto. V tovarni dela tudi Američan N. Richard Miller kot izvedenec. Število delavcev znaša 4.300.

DRŽAVNA PODPORA ZA POSPEŠITEV GRADNJE LADIJ V ITALIJI

Italijanski uradni list »Gazzetta Ufficiale« št. 171 (z dne 29. julija) je priobčil zakon, ki določa državno po-doro in carinske olajšave za gradnjo novih ladij; zakon velja za gradnjo od 1. januarja 1954 dalje. Po tem za-konu se znižajo carine na uvoz su-rovin, polizdelkov in končnih izdel-kov, kakor motorjev, ki se uporablj-a za gradnjo ladij. Znižanje carine gre od 21 do 23 lir za kg. Državna podpora se računa po teži in brzini ladje. Suka se med 74.000 in 112.000 lir za tono. Za gradnjo ladijskih mo-torjev znaša državna podpora 11.000 lir za konjsko silo.

ITALIJANSKI RUDNIKI ZVEPLA V KRIZI. Ko so rudniki žvepla na Si-ciliji v znak protesta ustavili obrat, je italijanska vlada takoj dala izglasova-ti zakon, ki predvideva državno pomoč 150 milijonov lir.

Živeli so trdo, a vendar so živeli

Polja so bila obdelana in živa

narja je bilo zelo malo pri hiši, zato pa ni bilo moretjih skrb za bodočnost, ni bilo obupa, ki vlada v hišah brez-poselnih delavcev.

Sveda ne more nihče zahtevati, naj bi se kmetje zadovoljevali s svoji-mi preskromnimi razmerami in naj se ne bi borili za zboljšanje svojega položaja. Toda namesto da bi se skup-no borili za zboljšanje kmetijskega po-ložaja, so začeli vsak zase, drug za drugim zapuščati svoje kmetije in be-žati v tovarne. Premamili jih je denar, s katerim si človek lahko kupi lepše pohištvo, lepšo obleko ali morda tudi motorček ali radijski aparat, čeprav bi bil človek tudi brez tega lahko sre-čen. Toda prej ali slej potrkna na vra-ta brezposelnosti in vsa na pesku zgra-jena prelepa stavba se zrusi v prah in pepel.

Poznam prijatelja, ki si je pred le-tom kupil prav lep motor in se z njim veselo vozil na izlete. Pozneje so ga vrgli iz službe in pred tedni je moral svoj motor prodati, da je prišel do po-trebnega denarja. Kdo naj bi bil mi-

O nalogah zagrebškega velesejma

Izjava sejemskega ravnatelja dopisniku „Gospodarstva“ - Večja udeležba domačih podjetij - Nezmanjšano zanimanje tujine

(Od našega stalnega dopisnika)

Zagreb, 5. sept. 1954.

Med velesejemskim vrvenjem je pač težko ugrabiti tudi malo časa velese-jemskim voditeljem, vendar se je ravnatelj zagrebškega velesejma g. Ivan Znidaršič, kakor vselej, tudi zdaj lju-beznivo odzval našim željam in rad od-govoril na vprašanja našega zagrebškega dopisnika.

— Kakšno so glavne značilnosti letošnjega zagrebškega velesejma?

— V nekaj besedah: Bistveno za na-šo letošnjo jesensko prireditev je ne-zmanjšano zanimanje tujine in znatno povečanje domačega sodelovanja.

— To pomeni, da ste zaradi domačih razstavljalcev morali razširiti razstavni prostor?

— Povsem razumljivo, kajti treba je namreč upoštevati, da se dovršujejo že začete velike tovarne, ki jim zares-bški velesejem daje najboljšo priložnost, da razkažejo svoje izdelke čim večje-mu krogu poslovnih interesentov in potrošnikov. Naši stari razstavljajci hkrati širijo izbiro svojih izdelkov, medtem ko mnogo podjetij izpoponju-je svoje proizvodnje in tako dozoreva za mednarodno tekmo. Vse to je po-vzročilo večje povpraševanje po raz-stavnem prostoru, zato smo morali raz-stavni prostor domačih razstavljalcev kar podvojiti.

— Kako so se tuji razstavljajci od-zvali vašemu pozivu na sodelovanje na velesejmu leta 1954?

— Znano je dejstvo, da stremi Jugo-slavije za uravnoteženjem svoje trgo-vinske bilance s tujino; da bi to dose-ga naj bi se tudi omejili uvoz na naj-potrebnejše artikole. Zaradi tega smo pričakovali, da bo to dejstvo vplivalo na odziv iz tujine, vendar so se tuji razstavljajci tudi tokrat odzvali v pol-nem številu. Razliko dela Zah. Nemci-ja, katere razstavljajci so se obotavlja-li, ko se je delil razstavni prostor, a so se pričeli priprave v večjem številu, ko je bilo prejpozno. Splošni notranji in zunanji položaj Francije je vplival na njene razstavljajce, ki so se tudi pričeli kasno priprave. Temu na-

Na povečanem razstavnem prostoru nad 1100 podjetij

Poleg STO razstavlja še 15 drugih držav

Ze takoj po svoji obnovitvi (leta 1947) je zagrebški velesejem postal po-budnik in merilo napredka jugoslov-an-ske proizvodnje in njenega sode-ovanja pri mednarodni izmenjavi dobrin. Kdor je pazljivo pregledoval tujo in domačo udeležbo na sejmu, je lahko sledil vsem razdobjem razvilita jugo-slovanske industrije in kmetijstva. Da-nes postane toliko bolj očitno, kako krepko — na kako obsežnem prostoru in s kako veliko izbiro najrazličnejših proizvodov — sodeluje na velesejmu domača proizvodnja. Čeprav so bili za potrebe domačega tržišta organizirani posebni spomladanski velesejmi, na ka-terih sodelujejo samo jugoslovanska podjetja, prekaša udeležba domačih podjetij na jesenskem velesejmu po-šem notranje (nacionalne) prireditve.

Letos razstavlja na jesenski priredit-vi mnogo jugoslovanskih podjetij, ki s svojo proizvodnjo in kakovostjo svo-jega blaga lahko tekmujejo z najbolj-šimi domačimi in tujimi proizvodi. Ve-lesejemska uprava je zaradi pospeše-nega gospodarskega razvoja pričakova-la večji priliv domačih razstavljalcev; zato je pravočasno razširila velesejem-ske prostore. Tako je bila na zapadnem delu dograjena nova lopa 3.000 kv. m, do katere vodijo široki dostopi s po-vršino 800 kv. m; odprti prostor med novo lopo in dostopi zavzema 1600 kv. m. Nova lopa je zanimiva kombinaci-ja betonskih stebrov in strešne kon-strukcije z brezsilnišnimi cevmi, ki so proizvod železarne v Sisku. Pokrita je z valovitimi salinitnimi ploščami, ki jih je izdelala cementarna »15. septem-bra« v Anahovem. Poleg tega so na vzhodnem delu postavili nov paviljon »P«, medtem ko so na zahodnem na pol odprti paviljon »S« preuredili in pokrili. Tako so pridobili 5.000 kv. m novega razstavnega prostora in pove-čali prostor za domače razstavljajce kar za 50%. V primerjavi z letom 1947 je današnji razstavni prostor 4-krat večji.

sprotno je Vel. Britanija povečala svoj razstavni prostor, a prav tako se je tudi povečalo zanimanje švicarskih, holandskih in italijanskih razstavljal-cev za naš velesejem. Tudi ostale drža-ve so pokazale prav tolikšno zanima-nje, medtem ko Lichtenstein in Turči-ja nastopata letos prvič.

— Kakšen je po vsem tem letos odnos med domačimi in tujimi razstav-ljalci?

— Naravno je, da se daje prvenstvo domačim razstavljalcem iz razloga, da bi se domače tržišče oskrbelo predvsem s proizvodi lastnih tovarn; poleg tega morajo domača podjetja pojačati izvoz in najti kupce za svoje nove kvalitete proizvode — vse to seveda z name-nom, da se uravnovesi bilanca. Upra-va zagrebškega velesejma se je vedno ravnala po načelu, da je treba dati prednost domačim razstavljalcem. To je storila tudi, ko se je dodeljeval pro-stor za letošnjo mednarodno priredi-tev. O tem priča dejstvo, da so doma-či razstavljajci zavzeli 16.000 kv. m, medtem ko se razstavne stojnice tujih razstavljalcev razprostirajo na površi-no 13.000 kv. m. Čeprav smo torej le-tos razširili svoj razstavni prostor na 30.000 kv. m čistejšega prostora, nam ta prostor še vedno ne zadostuje.

— Kakšno poslovanje pričakujete na sedanjih prireditvah?

— Jugoslovanska proizvodnja ni sa-mo povečala svojega obsega in svoje izbire, temveč je tudi izpopolnila ka-kovost proizvodov in opremo artiklov. Če je tuji tisk že leta 1950 podaril, da je Jugoslavija ponovno zavzela svo-je mesto na tujem tržišču in postala močan tekmeč, velja prav gotovo vse to tudi za to leto, vendar še v večji meri. Zaradi tega zbujajo naši doma-či artikli zasluženno veliko zanimanje in privabljajo vedno več kupcev. Mi še vedno seveda ne proizvajamo vsega, kar potrebuje naša država — in to niti ni naš smoter. Zaradi tega potrebujemo tudi mnogo proizvodov tujih proizva-jalcev. Prav to ustvarja pogoje, za-rali katerih tudi tuje sodelovanje doseže svoj namen.

M. V.

POSAMEZNE REPUBLIKE NA ZAGREBSKEM VELESEJMU

Tudi letos so se sejma udeležile vse jugoslovanske ljudske republike. Nava-jamo število njihovih razstavljalcev: Hrvatska 220, Srbija (z Vojvodino) 212, Slovenija, Bosna in Hercegovina 37, Makedonija 24 in Crna Gora 7. Sku-paj torej 626 domačih podjetij. Iz ju-goslovanske cone Svobodnega tržaškega ozemlja razstavlja 4 podjetja.

Domača podjetja so razstavlja 2.700 vrst raznih proizvodov, se pravi, da se je izbira jugoslovanskih proizvodov povečala za 800 artiklov. Najbolj je naraslo število proizvodov kovinske industrije, strojegradnje in kemične proizvodnje, pa tudi tekstilna in pre-hranbena industrija sta povečali svo-jo izbiro. Obiskovalce takoj opazi tudi vidno zboljšanje kakovosti in opreme izdelkov. Jugoslovanska uvozna po-djetja razstavlja na prostoru 2.000 kv. metrov; tako so zavzela za 75% več prostora kakor lansko leto.

UDELEŽBA TUJIH DRZAV

Poleg Svobodnega tržaškega ozemlja se je letos udeležilo zagrebškega vele-sejma 15 držav. (Glej podrobnejšo na-vedbo v zadnji številki »Gospodar-stva«). Tujih razstavljalcev je nad 400, ti razstavljajo nad 1700 proizvodov. Čeprav se je v začetku kampanje poja-vilo med razstavljajci Zahodne Nemci-je precejšnje obotavljanje, dokazujejo te številke, da se zanimanje tujine za jugoslovansko tržišče ni zmanjšalo. Za-grebški velesejem je ohranil svoj po-tem, mnogo tujih držav je celo pove-čalo svojo udeležbo. Turški in grški razstavljajci razstavljaajo kolektivno v lastnih paviljoni. Zaradi zakasnelih prijav še ni bilo mogote natančneje ugotoviti njihovega števila. Celotno razstavlja na velesejmu nad 1100 do-maćih in tujih podjetij, ki so skupno razstavili 4.500 raznih proizvodov.

Svoje poročilo lahko zaključimo z ugotovitvijo, da zagrebški sejem uspeš-no izpolnjuje svoje tradicionalne nalo-ga kot verno zrcalo napredka domačeg-a gospodarstva in neumoren pobud-nik izmenjave s tujino.

M. V.

Novi izdelki jugoslovanske industrije

Naval jugoslovanskih proizvajalcev na upravo zagrebškega velesejma je bil tako velik, da je morala ta zaradi pomanjkanja prostora odbiti okoli 100 domačih podjetij. Prednost je bila dana težki industriji in proizvajal-cem, ki s svojimi izdelki lahko konku-rirajo tudi na mednarodnih trgih. Ta naval jugoslovanskih proizvajalcev je pač odraz napredka jugoslovanskega gospodarstva; po vsej državi vstajajo nova podjetja, medtem ko se dopolnju-jejo stari obrati.

V tovarni »Podravka« v Koprivnici je nekaj dni pred začetkom sejma pričela obratovati nova izparilna ba-terija za predelovanje paradiznikov, ki jo je izdelala tovarna »Jedinstvo« po načrtu zagrebškega prof. dr. Bri-ka. Podobno baterijo, ki jo razstavlja na sejmu, je kupila tovarna konserv »Jagoda« v Tetovu. Ta domača na-prava se je prav dobro obnesla in lahko tekmuje s tujimi proizvodi. To-varna »Rade Končar« razstavlja po-polno transformatorsko postajo (110 kV), »Metina« iz Maribora pa veli-ko portalo dvigalo, ki ga je kupila hidrocentrala v Zvorniku. »Elektro-projekt« iz Sarajeva je razstavil dva stolja za daljnovode (22 in 24 m vi-sine).

Tudi Železarna Jesenice, ki slavi 85-letnico, razstavlja svoje prvotrsne izdelke. Ob tej priložnosti je tudi u-redila razstavo svojih priznanj in odlikovanj; tako je razstavljena diplo-ma Dunajske razstave iz leta 1873 in diploma Filadelfijske razstave iz leta 1876 za pridobitev prvega feromanga-na, nadalje diploma Napoleona III. in najvišjega odlikovanja za uspešno delo I. stopnje, ki ga je podjetju po-daril predsednik Tito 1. avgusta tega leta.

»Zagrebačka tvornica motor« je rizstavila lahka motorna kolesa, med-tem ko se je tovarna avtomobilov »FAP« iz Priboja posavila ziasi s tu-rističnim avtobusom. Sedeži se lahko tako uredijo, da potniki na njih lah-ko spijo kakor v letalu; radijski apa-rat na avtobusu ima 4 zvočnike. Avto« bus je kupilo podjetje »Avtopremet« iz Gorice. »Iskra« iz Kranja razstavl-ja svoje proizvode fine mehanike in telekomunikacijske aparate v lasnem paviljonu. Lesna industrija proizva-ja čedalje več za izvoz; tako so razsta-vljeni njeni vzorci za izvoz (v Belgijo, Francijo, Holandijo itd.). Že prej je izdelovala lahko pohištvo za Anglijo. Za lesno industrijo kakor tudi za o-stale vrste industrije velja, da si pri-zadeva, da bi postavila na tuje trge čim večje število prvotrsnih končnih izdelkov in da bi čim manj izvažala surovine in polizdelke.

M. V.

JUGOSLAVIJO NA SOLUNSKEM VELESEJMU (od 5. do 26. sept.) pred-stavlja 24 jugoslovanskih podjetij, ki razstavljaajo na razstavnem prostoru 550 kv. metrov. Naj navedemo neka-tera važnejša podjetja: »Rade Kon-čar« (Zagreb), »Litostroje« (Ljublja-na) in »Ivo Lola Ribare« (Zemnik). Razstavljani so različni izdelki elektro-industrije, turbine, telefonske napra-ve in rentgenski aparat. Grški obisko-valci s priznavanejm ogledujejo jugo-slovanske izdelke.

OTVORITEV JUGOSLOVANSKE PROSTE CONE V SOLUNU. Nedav-no so v solunskem pristanišču odprli jugoslovansko prosto cone. Zmoglj-i-vost naprav v tej coni znaša 300.000 ton na leto; v kratkem bodo izpopol-nili naprave, tako da bo njena zmog-ljivost dosegla 500.000 ton.

URARSKA RAZSTAVA V FRANK-FURTU. Na jesenskem velesejmu v Frankfurtu so bile organizirane razne posebne razstave. Tako n. pr. razsta-va ur in okrasov v času od 21. do 24. avgusta, katere so se udeležili pre-dstavniki nemških in švicarskih ura-rskih podjetij. Pravi velesejem v Frank-furtu bo trajal od 5. do 9. septembra.

JUGOSLAVIJA IN CILE sta skle-nila nov trgovinski sporazum, ki pre-vidava izmenjavo v vrednosti 8 mi-lijonov dolarjev. Predvsem bo Jugosla-

vilo rejencev in tem manjše število redilcev. Tudi pri nas je tak položaj že dovršeno dejstvo. In ne samo v Bregu. Pregledali smo podrobno vse vasi tržaške cone in našli je revne o-stanke nekdanjega kmetijstva.

Iz tega izvira gospodarska kriza. Na-mesto da bi se dvignil gospodarski položaj kmetov, se dopuška, da kme-tije propadajo, da bežijo kmetje v to-varne, ker prihajajo velekapitalisti na ta način mnogo hitreje do svojih mi-lijard. Potem pa uprizarjajo vojne za slavno »Lebensraum« (življenjski pro-stor), da bi čim draže prodajali svoje industrijske izdelke in dobivali napol zastojni poljedelske prideleke za svoje prebivalstvo. Tipična primera sta nam bila za to Japonska in Nemčija. Mor-da postane tudi za Ameriko življenjski prostor pretesen. Anglija in ne-katere druge države so si svoj živ-ljenjski prostor preskrbele pod roko že v prejšnjih, zanje boljših časih.

Vsega tega nismo napisali z name-nom, da bi koga prepričali, ker vemo, da je človeštvo še omamljeno po obeh grozljivih svetovnih vojnah. Kljudi da-nes rajši čitajo ljubavne škrande kot resne gospodarske razprave. Toda ne vsi, in tem redkim naj bi bile zgornje misli samo v spodbudo, da bi začeli resno razmišljati o današnjih goso-darskih vprašanjih.

—od—

vija izvažala v Čile papir, cink, alu-minij in jeklo v zameno za baker, ni-trate, žveplo, mangan in druge prvi-ne.

CARIGRAJSKO OPERO BO GRA-DILO JUGOSLOVANSKO PODJET-JE. Na licitaciji za gradnjo velikih del v Turčiji, ki je bila lansko leto je prodrio beogradsko podjetje »Rade« v tekmi z raznimi; nemškimi in fran-coskimi podjetji. Podjetje je odprlo v Carigradu posebno predstavništvo, kjer se zbirajo jugoslovanski inženir-ji in tehniki. V Zonguldaku, kjer je velik premogovnik, bo podjetje »Rade« zgradilo naselje s 1040 stanovanji. V okolici Carigrada bo zgradilo 5 želez-n

PO SVETU

VMEŠ SO GROBOVI DVEH VOJN. Francija je dokončno odbila pogodbo o Evropski obrambni skupnosti. Nemčiji neće priznati enakopravnega položaja na mednarodnem pozorišču in pravice do obožrčive. Zakaj se Francija upira ameriški politiki, ne meneče se za milijone ameriških dolarjev? Američani so morali zdaj preizkusiti, da narodom ni tako lahko pozabiti na grobove dveh vojn; v bistvu prav ti še vedno ločijo današnje rodove in ustvarjajo nezaupanje med njimi. (Tudi pri reševanju tržaskega vprašanja in sporov ob Jadranu bi ameriška politika ne smela prezreti tega dejstva). Drugi vzrok francoske odločitve: Angleži nečijo prevzeti neposrednih obvez za obrambo Evrope in nečijo pristopiti k Evropski obrambni skupnosti. Po vsem tem je jasno, da bi imela prvo besedo med zahodnoevropskimi vojskami v okviru Evropske obrambne skupnosti nemška vojska. Zdjaj si Američani in Angleži prizadevajo, da bi naglo zabrisali posledice tega najnovjšega diplomatskega poraza. Na angleško pobudo naj bi se v najkrajšem času sestala konferenca 9 držav: (Amerike, Britanije in Kanade ter 6 držav bivše Evropske obrambne skupnosti - Francije, Italije, Nemčije, Belgije, Luksemburga in Holandije). Na konferenci naj bi sklepali o omejeni obožrčivi Zahodne Nemčije in povezavi z Atlantsko pogodbo (NATO). Francoski nastop je poleg Američanov razburil predvsem Nemce, kakor je z druge strani razveselil Ruše in Kitajce. Pristajši Evropske obrambne skupnosti še vedno upajo, da se bo z vztrajnim delom posrečilo uresničiti to zamisel.

»SEATO«, to je obrambna zveza južnoazijskih držav, je bila sklenjena na konferenci v Manili. SEATO je okrajšava za South-East Asian Treaty Organisation, kar pomeni: obrambna organizacija južnoazijskih držav. K njej je pristopilo 8 članic. Konferenca se je udeležili ameriški zunanji minister Dulles, medtem ko je bil angleški zunanji minister odsoten. Angleži se očitno nečijo zameriti Indiji, ki je proti tej zvezi, pa tudi ne Kitajcem, proti katerim je naprjena. Na Daljnem vzhodu se je položaj zaostрил, odkar so Rusi pred Vladivostko kom sestrili ameriško letalo.

TRŽASKO VPRAŠANJE NA MRTVI TOČKI

Po vseh italijanskih listov iz Londona so pogajanja za rešitev tržaskega vprašanja običala, kar zahteva Jugoslavija Debeli rt (Punta Grossa) na meji med conama A in B ter je Italija odbila to zahtevo. Kaže, da se je tržasko vprašanje vsaj časovno pričelo vezati z vprašanjem Evropske obrambne skupnosti, oziroma konferenco znanorun evropskih držav in Amerike, ki naj bi proučila vprašanje obožrčive Nemčije. Preden se to vprašanje ne razčisti, ne bo sporazuma o Trstu. V Londonu so mnenja, da se bo rešitev tržaskega vprašanja zavlekla, medtem ko so italijanska poročila iz Amerike bolj ugodna za Italijo. Italijanski listi kar tekmujejo, kateri bo priobčil bolj senzacionalno vest o Trstu; navadno si te vesti popolnoma nasprotujejo.

VISOKI OBISKI V JUGOSLAVIJI. Jugoslavija je priredila izredno togel sprejem predsedniku Turške republike Dželalu Bayarju, ki se je pripeljal z ladjo na Reko in obiskal Beograd, Zagreb in Ljubljano. Na Bledu so mu priredili svečan sprejem, katerega so se udeležili tudi kulturni in javni delavci Slovenije. Ta obisk dokazuje, da se notranja vez med državami balkanske zveze čedalje bolj utrjuje. Te dni prispe v Jugoslavijo ena izmed najvažnejših vojaških osebnosti maršal Montgomery, ki bo dober teden gost predsednika republike Tita.

PROTILETALSKA OBRAMBA NA SVEDSKEM. Malokatera država na svetu se tako sistematično pripravila na obrambo proti napadom iz zraka kakor Švedska. Po zakonu se mora udeležiti civilne obrambe vsak moški in vsaka ženska od 16. do 65. leta. V tej organizaciji bo okoli 865.000 moških in žen. V nevarnih krajih so pričeli graditi zaklonišča že leta 1944. V njih je prostora že za 1 milijon 200.000 ljudi. Vsako leto zgradijo povprečno 2000 zaklonišč. Po najnovjšem načrtu bi morali zgraditi najmanj 150 večjih zaklonišč, kjer bi bilo prostora za 600.000 ljudi in ki bi stala 41 milijonov kron. V mirnem času uporabljajo zaklonišča v razne civilne namene kakor za garaže, skladišča, kopališča, pa tudi za hotele.

NEVTRALNOST EGIPTA. Egiptovski revolucionarni svet je v posebni izjavi poudaril, da se Egipt ne bo pridružil nobenemu bloku zahodnih držav. Egiptovska javnost še ni za to razpoložena, ker je bil Egipt predlog (72 let) pod britanskim gospostvom. Kljub temu bo Egipt gospodarsko in kulturno sodeloval z zahodnimi državami. Izjava pravi, da Egipt lahko pričakuje napad samo od ZSSR in njenih zaveznikov, kakor tudi o Izraelu. V primeru nevarnosti se bodo Egipčani obrnili za pomoč na zahodne države.

DELNISKA DRUŽBA »TIMES«

Pri glavnici delniške družbe »The Times Publishing Company«, ki znaša 655.000 delnic, so bile izvršene v zadnjem času nekatere izpremembe. Poleg izvirnih delnic so uvedli nove pod imenom »second preference shares«, ki bodo donšale dividendo 5%. Dosedanjih 35.000 delnic so izpremenili v 140.000 novih z dividendo 5%. Poleg omenjene družbe obstoji finančna družba »The Times Holding Company«. Tudi po sedanjih izpremembah ostane večina delnic v rokah družin polkovnika Astorja in Johna Walterja, ki nadzirajo tudi delo uredništva. Da ne bi list prišel v roke ljudi, ki bi mu menjali smer, skrbi glavni odbor, v katerem so predstavniki raznih javnih ustanov, kakor n. pr. Lord Chief Justice Wardner of All Souls College itd. Pisanje »Timesa« se sicer pogosto ujema z mnenjem zunanjega ministrstva, vendar je list neodvisen.

NAD 1000 LJUDI, MED NJIMI MNOGO ROMARJEV, je utonilo v Perziji, v pokrajini Amamzadeh in Davoud, ko so reke nenadoma narasle. Okoli 600 trupel so že izvlekli iz blata.

MEDNARODNA TRGOVINA

Trgovina med Veliko Britanijo in Jugoslavijo

Iz zadnjega mesečnega poročila, ki ga je izdalo britansko trgovinsko ministrstvo v Londonu, je razvidno, da je Vel. Britanija v prvih sedmih mesecih letošnjega leta uvozila iz Jugoslavije blaga v vrednosti 4,32 milijona funtov sterlingov (proti 5,49 milijona funtov sterlingov v istem razdobju lanskega leta). Od januarja do

Julija pa je Vel. Britanija izvozila v Jugoslavijo blaga v vrednosti 4,80 milijona funtov sterlingov (proti 3,67 milijona funtov sterlingov v istem razdobju lanskega leta).

Ministrstvo navaja naslednji pregled anglo-jugoslovanske trgovinske izmenjave za posamezne vrste blaga v funtih sterlingih:

Britanski uvoz iz Jugoslavije	1953	1954
Zitarice		454.333
Krma	33.495	7.654
Les in plutovina	3.552.936	1.663.810
Kovinske rudnine in staro železo	60.249	3.477
Izdelki iz lesa in plutovine, razen pohištva	293.191	362.213
Pisane temeljne kovine	715.059	408.504
Britanski izvoz v Jugoslavijo		
Volna in druga živalska vlakna	18.592	26.273
Kemikalije	631.167	343.556
Gumijasti izdelki	134.699	243.529
Bombažna preja in izdelki	26.791	7.729
Razni tekstilni izdelki	21.721	27.537
Železo in jeklo	118.354	396.046
Pisane temeljne kovine	146.968	76.125
Kovinski izdelki	95.723	261.280
Stroji, razen električnih	1.057.754	1.178.253
Električni stroji in oprema	344.828	757.457
Cestna vozila in letala	279.820	748.653
V poštnih paketih poslano blago	236.760	270.080

Cink in svinec v ameriški politiki

Iz gospodarskega pisma Guya Simsa Fitcha navajamo naslednje misli:

Prejšnji teden, ko je predsednik Eisenhower zavrnil priporočilo carinske komisije za zvišanje carinskih postavk pri uvozu svinec in cinka, je v ameriški trgovinski politiki in politiki vskladiščenja prišlo do dramatičnega razvoja.

Namesto zvišanja carine določa predsednikov sklep znatno povečanje vladnih nakupov svinec in cinka domače proizvodnje za državne zaloge. Večina gospodarstvenikov je prepričana, da bo ta predsednikov sklep pomagal ameriški industriji najmanj tako učinkovito kot zvišanje carin ne da bi pri tem bili prizadeži tuji proizvajalci. Zvišanje carine na svinec in cink bi lahko privedlo do dviga cene na domačem trgu in do značilnega dviga potrošnje domačih rud ali pa tudi ne. Z zvišanjem ameriške uvozne carine na svinec in cink pa bi se lahko zmanjšale možnosti za uvoz teh dveh rud v Združene države, kar bi lahko po drugi strani povzročilo padec cene svinec in cinku v tujini.

S tem, da bo ameriška vlada za državne zaloge povečala nakupe svinec in cinka domače proizvodnje, pa pomaga novi načrt predsednika Eisenhowerja zmanjšati nevarnost, da bi ameriški presežki teh dveh rudnih si napre naraščali in pušča odprto možnost za stalne ameriške nakupe teh rudnih v tujini. Povprečno uvozijo Združene države letno 520.000 ton svinec in 680 tisoč ton cinka. To je več kot je znašal uvoz pred in takoj po zadnji svetovni vojni.

Po izjavi predsednika Eisenhowerja bo vlada v tekočem proračunskem letu, ki se konča 30. junija 1955, od domačih producentov lahko kupila do 180.000 ton svinec ter do 270.000 ton cinka. Prvotni načrt o vskladiščenju surovin je določal nakup 110.000 ton svinec in 150.000 ton cinka.

Tržaški lesni trg

Na tržaškem lesnem trgu niso v zadnjem času nastopile posebne izpremembe. Cene so splošno čvrste. Ta pojav pripisujejo skoku cene hlodovine, po kateri zlasti povprašuje industrija celuloze in papirja. Avstriji zahtevajo za blago f.co vagon Trbiž za kub. m: deske tombante 0-III 23.500-24.000 lir, III 21.000, III-IV 19.500 lir. Na tržaškem trgu primanjkuje tramovja. Po tem povprašujejo zlasti trgovci iz Italije. Cena tramovja, ki se je do julija sukala med 12.000 in 12.500 lirami, se danes suka med 12.500 in 13.500 lirami. Hlodovina stane na avstrijskih žagah 450-470 šilingov kub. meter, kar pomeni veliko podražitev.

POMANJKANJE MLEČNIH PROIZVODOV V PAKISTANU. Zaradi zmanjšanja proizvodnje mleka in povečanja povpraševanja civilnega prebivalstva je v Pakistanu nastopilo znatno pomanjkanje mlekarških izdelkov. Zato išče pakistanska vojska nov vir masla za proizvodnjo ghee-jaj, to je masla, narejenega iz mleka bufalov. Pakistanska vojska namerava uvoziti mesečno kakih 50 ton masla. Ker je vojska glede kakovosti masla, namenjenega za proizvodnjo ghee-ja, zelo zahtevna, prodajajo producenti svoje izdelke rajši manj zahtevnemu civilnemu prebivalstvu. Poročajo tudi

o možnosti tržišča za polnomastne mlečne izdelke. Potrošnja mleka je majhna, mesta pa ne razpolagajo z zanesljivimi dobavnimi viri mleka. Procujejo tudi možnosti graditve večje tovarne za predelavo mleka in mlina za mleto krme, posebno za perutnino. V obeh tovarnah bodo uporabljali proizvode iz mleka v prahu.

ZASTOJ TRGOVINE MED ZSSR IN ARGENTINO. Zadnje leto trgovinske izmenjave med ZSSR in Argentino ni prineslo pričakovanih sadov. Po trgovinskem dogovoru, ki je pretekel 15. avgusta, je bila ZSSR pripravljena financirati izvoz strojev za pridobivanje petroleja in opreme električnih central za 300 milijonov dolarjev. V resnici je bila izmenjava v tem pogledu pičila. Razgovori za obnovo trgovinskega sporazuma niso uspeli. Veljavnost spisov za izmenjavo blaga, je bila podaljšana samo za 60 dni.

ZA POSPESITEV IZMENJAVE MED ZDA IN ZSSR. Ameriška vlada je odobrila izvoz v ZSSR 80 novih artiklov, ki so bili doslej na spisku prepovedanega blaga. Spisek blaga, katerega izvoz v Sovjetsko zvezo in njene zaveznice države je bil prepovedan, je bil skrčen od 297 na 217 artiklov. V veljavni ostane dosedanja prepoved izvoza blaga na Kitajsko. Splošno so Združene ameriške države dovolile izvoz tistih artiklov, ki jih Rusi že pro-

izvajajo v velikih množinah, kakor n. pr. motorjev raznih vrst, Dieslovih motorjev, pa tudi platine, katere proizvajajo Rusi največ na svetu.

ZA OBNOVO TRGOVINSKIH ZVEZ MED JUGOSLAVIJO IN VZHODNO NEMČIJO. Trgovinska zbornica Vzhodne Nemčije je stopila v stik z jugoslovansko Zunanjo-trgovinsko zbornico s predlogom, naj se sklene kompenzacijski dogovor med jugoslovanskimi in vzhodno-nemškimi podjetji. V kratkem pride do sestanka obeh zbornic.

POTROŠNJA MESA NARASČA

Svetovna proizvodnja mesa je v letu 1953 nadalje porasla; nadaljnji porast zaznamujejo tudi v tekočem letu. Leta 1953 je povprečno vsaka oseba porabila več mesa kot povprečno v času 1946-50 v večini dežel na svetu. Najbolj značilen je bil porast v Evropi, kjer je med vojno proizvodnja mesa znatno padla. Sorazmerno visoka je bila potrošnja še vedno v Severni Ameriki, Avstraliji in Južni Afriki. V številnih južnoameriških državah je bila pa še vedno sorazmerno nizka. V Novi Zelandiji potrošnja mesa še vedno pada, čeprav je proizvodnja stalno visoka. Največ mesa pojedo v Urugvaju, kjer je v letu 1953 pojedla povprečno ena oseba 248 funtov mesa; sledijo Avstralija z 215, Argentina s 191, Nova Zelandija s 185, Danska s 175, Združene države s 154, Kanada s 135, Vel. Britanija s 122, Francija s 111 funti na osebo. V Italiji so porabili lani 37 funtov mesa na osebo, (1 funt tehta 0,45 kg.)

REKORDNI IZVOZ ANGLEŠKIH RADIJSKIH APARATOV. »Radio Industries Council« je objavil, da je vrednost izvoza angleških radijskih aparatov znašala v juniju 2,816.000 funtov sterlingov. Kakor kaže, bo letošnji izvoz dosegel 30 milijonov funtov sterlingov, kar predstavlja nov rekord v povojnih letih. Lani so izvozili za 26 milijonov funtov sterlingov radijskih aparatov.

NOVA ZELANDIJA UKINILA OMEJITVE UVOZA SUHIH ČEŠPELJ. Novozelandska vlada je z učinkom od februarja 1955 ukinila posebno dovoljenja za uvoz suhih češpelj iz vseh dežel.

LETOSNJI PRIDELEK AVSTRALSKÉ VOLNE. Letošnji pridelek volne v Avstraliji, cenijo na rekordno količino 1,282 milijona funtov. Lani je Avstralija pridelala 1,244 milijona funtov.

TOBACNI PRIDELEK NA SEVERNI POLOBLI. Celotni pridelek tobaka na severni polobli v drugi polovici leta 1954 cenijo na 5,60 milijarde funtov; leta 1953 so v istih deželah pridelali 5,46 milijarde funtov tobaka. Povečal se je pridelek zlasti v Zahodni Evropi, Aziji in Severni Afriki. Letošnji pridelek tobaka v Jugoslaviji cenijo na 66.138.000 funtov; v letu 1953 je Jugoslavija pridelala 65.252.000 funtov tobaka, povprečje pridelka 1947-51 je bilo 59.622.000 funtov in povprečje 1935-39 410.000 funtov (1 funt je 0,45 kg.). Letošnji pridelek tobaka v Grčiji bo rekordni in ga cenijo na 141 milijonov funtov, pridelek leta 1953 je bil 135 milijonov funtov.

DENAR

AVSTRILSKI ŠILING — MOČNA VALUTA. Pariški list »Le Monde« poroča z Dunaja, da sodi danes avstrijski šiling med najmočnejše valute v Evropi. Leta 1947 je 100 avstrijskih šilingov veljalo na prostem trgu 2,50 švicarskega franka, danes velja 4,67 frankov. Napredek šilinga v sedmih letih je torej očiten. Po 16. avgustu ima lahko vsakdo zlato in devize, ki pripadajo državam članicam Evropske plačilne zveze. Avstrijci, ki odhajajo v tujino, lahko vzamejo s seboj 5200 šilingov, to je 70.000 francoskih frankov. Avstrijski denar je krit 88,25% z zlatom ali čvrstimi devizami. Od decembra 1953 do julija 1954 so se zlate rezervne Avstrijske narodne banke povečale od 109,8 na 367,5 milijona šilingov, zaloga deviz pa od 6.056 na 9.128 milijonov šilingov. Avstrijska aktivna pri Evropski plačilni zvezi znaša 131 milijonov dolarjev.

TEČAJ DINARJA. Na milanskem prostem trgu je dinar 7. septembra veljal 106 lir za 100 dinarjev, na rimskem pa 112 lir. Na obračunskem mestu v Ljubljani je bil tečaj dinarja 30. avgusta tale: ameriški dolar 940 dinarjev, angleški funt 2501,39, 100 zahodnih nemških mark 20.500, 100 belgijskih frankov 1805, 100 francoskih frankov 270,92, 100 švicarskih frankov 18.900, 100 italijanskih lir 147, 100 lir STO (v Zagrebu) 146,80, 100 holandskih florintov (v Zagrebu) 22.700, 100 švedskih kron v Ljubljani 16.655,89 dinarjev.

Turizem

Propaganda proti jugoslovanskemu turizmu

Poročali smo že, da je bilo letos v Trstu izredno mnogo turistov. Tega so se Tržščani razveselili, ker vidijo v turizmu doslej precej zanemaren vir dohodkov, ki lahko izdatno pomaga Svobodnemu tržaskemu ozemlju v boju za finančno neodvisnost. Ničde izmed razumnih Tržščanov pa ni pričakoval v tej zvezi, da bi iredentični tisk (glej »Messaggero Veneto« 3. sept.) poskušal dokazati, da je bila z objavo anglo-ameriškega diktata (8. oktobra) napovedana dokončna politična ureditve s priključitvijo Trsta k Italiji, in da bo isti tisk tudi to priloznost izrabil za propagando proti turizmu v coni B in Jugoslaviji.

Da se je tržaska Ustanova za turizem (Ente per il turismo) odločila za to, da svojo razstavo na turistični razstavi v Monakovem postavi v paviljon italijanske turistične ustanove ENIT, je popolnoma v skladu s politično italijanskih višjih uradnikov pri ZVU in Trstu. Samo iredentični fanatiki pa lahko trdijo, da bo propaganda za tržski turizem bolj uspešna v okviru Italije. Ni dvoma namreč, da ima Italija dovolj opravka z organizacijo propagande za svoj turizem. Poleg tega ni dvoma, da bi res Svobodno tržasko ozemlje neprimerno bolj privlačevalo tuje turiste kakor Trst pod Italijo. Sicer nima Trst kot turistično središče posebne lastne privlačne sile, pač pa privablja tujece kot važno turistično križišče, od koder vodijo poti v zaledje — v Jugoslavijo, v Srednjo Evropo — ali v obratni smeri iz zaledja na morje, v Italijo in sredozemske dežele.

To priznava posredno celo »Messaggero Veneto«, ki zlobno trdi, da bi bil turistični promet v Trstu še večji, ko bi Nemci in Avstrijci ne bili opustili letovišč v jugoslovanski coni STO in v Jugoslaviji, in sicer zaradi šikan jugoslovanskih oblastev; sicer bi na prehodu v jugoslovansko cono STO, v Postojno itd. po več dni ostajali v Trstu. Sploh že od lanskega leta Nemci in Avstrijci ne prihajajo več v Jugoslavijo, ker so jih jugoslovanske obmejne oblasti šikanirale s stikanjem po vojnih kričih.

Resnica je prav nasprotna. Poročila o letošnjem razvoju turizma v Jugoslaviji (glej n. pr. poročilo »Slovenskega poročevalca« od 30. avg.) navajajo, da so Nemci in Avstrijci med tujimi turisti v Sloveniji letos na prvem mestu. Po naših obvestilih je tudi letos med stalnimi gosti v Portorožu največ Nemcev in Avstrijcev, medtem ko so med gosti s manjšim številom nočitev na prvem mestu Holandci. Sploh je bilo letos v Portorožu toliko tujih gostov, da so uprave hotelov morale odbijati domače turiste.

To je pač dokaz, da obrekovanje jugoslovanskega turizma ni zalego. Pač pa je manj nemških turistov letos prišlo v Italijo (glej poročilo tržaskе agencije »Astra«). Mi v Trstu ne ugotavljamo tega morda s prikritim zaščedenjem, pač pa z obžalovanjem, ker bi se prav gotovo mnogo nemških turistov na poti v Italijo ali ob povratku domov ustavilo tudi v Trstu.

Proti solidni postrežbi, nizkim cenam in naravnim lepotam ne zaleže še tako zvita gonja.

MNOGO HOLANDECEV V PORTOROŽU. Letošnja sezona je bila v Portorožu zelo ugodna. Med tujimi turisti je bilo zlasti mnogo Holandcev. Doslej je prišlo 32 skupin po 45 Holandcev, napovedan pa je obisk 11 takšnih skupin. Holandci se pripeljejo v lastnih avtomobilih in ostanejo v Portorožu po 5 dni, drugih 5 dni pa prebijejo na Bledu. Med drugimi gosti so Avstrijci, Nemci, Švedi in Belgijci. Tujce je okoli 60% vseh turistov.

100 NEMSKIH OTROK NA LETOVANJE V ITALIJI. Italijanska vlada je povabila 100 nemških otrok v starosti od 6 do 12 let na letovanje ob morju, v Pesaru. Otroci naj bi bili iz krajev, ki so jih prizadele zadnje povodnji (na Bavarskem). En otrok je bil gost predsednika Italijanske republike Einaudja.

POGOZDOVANJE V BUJSKEM OKRAJU. Južna obala Piranskega (Portoroškega) zaliva je danes popolnoma gola. To žalostno sliko povečujejo še kamnolomi. Letos bodo še s posebno nemo nadaljevali s pogozdovanjem tega pobočja. Bujski okraj, pod katerega spada ta predel cone B, je spomladaj že pogozdil 30 hektarov, v jeseni bodo pogozdili še drugih 35 hektarov. Za novo pogozdovanje so določili 5 milijonov dinarjev.

POPRAVEK. V članku »De Gasperi, Italija in Trst« je treba stavek »Po don Sturzovi smrti je De Gasperi prevzel vodstvo ljudske stranke« zamenjati s stavkom »Po don Sturzovem odstopu itd. ...«

MIZARJI
KMETOVALCI
PODJETNIKI
nudi najugodnejše

CALEA

Tel. 90441 T R S T
Viale Sonnino, 24

D. PIERI

TRST - TRIESTE - UL. XXX OTTOBRE 8
Telef. 29-812 - Telgr. RAPI-Trieste

Import - Export vseh vrst
PLETOVIN IN
GRADBENEGA MATERIALA

ZAGREBŠKI VELESEJEM

JESENSKI MEDNARODNI VELESEJEM 3. do 14. IX. 1954

TRADICIONALNO NAJVEČJE TRŽIŠČE NA JUGOVZHODU EVROPE

PE - SODELUJEJO NAJVEČJA JUGOSLOVANSKA PODJETJA

VSEH STROK IN INOZEMSKI RAZSTAVLJALCI 16 DRŽAV

POSLOVNI USPEH 1953: 50 MILIJARD DINARJEV

TEDEN USNJA IN OBUVALA - MEDNARODNI SEJEM 7. do 14. XI. 1954

EDINSTVENA PRILIKA ZA IZVOZ STROJEV IN POTREBNOSTI

ŠČIN USNJARSKE STROKE NA JUGOVZHOD IN ZAHOD

NABAVO USNJARSKIH SUROVIN IN GOTOVIH PROIZVODOV

SPOMLADANSKI JUGOSLOVANSKI VELESEJEM 25. 3. DO 3. 4. 1955

EKSPORTNI SEJEM CELOKUPNEGA JUGOSLOVANSKEGA

GOSPODARSTVA - POSLOVNI USPEH 1954: 40

MILIJARD DINARJEV - PRIJAVE ZA RAZSTAVLJANJE

SE SPREJEMAJO DO 15. NOVEMBRA 1954

Za vse informacije se obrnite na: ZAGREBAČKI VELESAJAM
Zagreb, Savska cesta 25, tel. 23-750 - Teleg. VELESAJAM, Zagreb

Za vse prireditve popust na železniških zračnicah in ladijskih progah

BLED

Vas vabi

V SVOJE DOBROZNANE PRVORAZREDNE HOTELE:

- GRAN HOTEL TOPLICE
- JELOVICA
- PARK HOTEL
- KRIM
- TRIGLAV

ki vam nudijo prijeten oddih ob slikovitem Blejskem jezeru

Frigidaire

PROIZVODI GENERAL MOTORS

TRIESTE

Predstavništva:

C.I.E.R.A. Soc. a.r.l.

Ul. Coronico št. 3

Telefon št. 37-014

Hladilniki — Stroji za sladole — Prazračevalne naprave — Kompresorji na zračno in vodno ohlajevanje — Izparnjalci za industrijo in trgovino

„SEVER“

TVORNICI ELEKTRIČNIH STROJEVA
SUBOTICA

Izrađuje i ima na stovarištu stalno najraznovrsnije trofazne elektromotore u svim veličinama i za sve prilike, a pored toga izrađuje i vibracione motore za gradjevinarstvo, generatore za vagonsko osvetljenje, elektromotore za istosmernu struju, kao i specijalne elektromotore na zahtevu kupca, tako u pogledu napona kako u pogledu izvedbe.

Tražite ponudu!

Uverite se u naš kvalitet!

Resnica o tržaškem državnem proračunu

Objavljamo proračun državne uprave cone A Svobodnega tržaškega ozemlja za II. polletje 1954. in dodajamo zaradi primerjave tudi proračune za I. polletje 1954 in II. polletje 1953, ker se je prav te dni zopet vne a polemika o državnih financah STO. Iredentistični tisk se zlasti ponaša z milijardnimi prispevki italijanske vlade, ki s svojo velikodušnostjo drži pokoncu tržaške finance in krije velik primanjkljaj.

Primanjkljaje, ki se za vsako polletje sukajo okoli 5 milijard lir, res krije Italija s svojimi prispevki. Pustimo ob strani dejstvo, da je to Italija dolžna storiti v smislu mirovne pogodbe. Važno je vprašanje, od kod ta stalen primanjkljaj? Ali je sploh upravičen? Ali sploh obstoji? Vsak bralec bo takoj opazil v tržaškem proračunu, čudno postavko, ki ima poleg vsega za finančnika nenavadno lastnost da je namreč vselej enaka. Gre za postavko nič manj kakor 4,7 milijarde lir, ki so jo pričeli vnašati v proračun, ko se je pokazalo, da bi bil sicer uravnotežen. S tem bi bil podan dokaz, da se STO lahko vzdržuje brez vsake tuje podpore, in hkrati dokaz, da lahko živi brez Italije. To seveda ni šlo v račun rimski diplomaciji. Zato so na skupnem se-stanku mešane komisije (med ZVU in italijansko vlado) v Rimu našli »razli-ko med dohodi (davki), ki jih v co-ni A poberejo na račun Italije, in li-stimi, ki jih Italija pobere za cono A; prav ta razlika tvori omenjeno postav-ko 4,7 milijard lir. Naj še poudarimo, da gre za centov teh dohodkov, torej ne za dejansko ugotovljene dohodke.

Se druga okolnost je zelo važna. V proračun se tudi vnašajo italijanski prispevki za gradnjo ladij v Trstu, kar sicer ni razvidno iz naše prilegdnice, a navadno prekašajo eno milijardo. Ta prispevek Italije gre pravzaprav v prid Italiji. Njene so namreč plovne družbe (Tržaški Lloyd), ki ga prejemajo, in

njene ladjedelnice (CRDA), v katerih se gradijo ladje; kajti italijanska d.ž-va še vedno ni vrnila državnega pre-moženja Svobodnemu tržaškemu ozem-lju, kakor določa mirovna pogodba.

Prispevka italijanske vlade za grad-njo ladij bo v II. polletju 1954 delež-na tudi beneska družba »Adriaica«, ki bo dala v Trstu zgraditi dve ladji za progo Trst-Carigrad. S kakšnim občut-kom so Tržčani sprejeli to vest? Tr-žaški brodarji se še dobro spominja-jo, da je italijanska vlada za časa Musso-linija vzela Trstu vse proge na Bliž-nji vzhod in v Crno morje ter jih iz-ročila prav omenjeni beneski družbi. Naj še omenimo da so italijanske plo-vne družbe, kakor n. pr. »Italia« in Ge-nove, prejele iz tržaškega Marshallove-ga plana milijardne kredite za grad-

njo ladij po nižjih obrestih, kakor jih lahko nabavljajo v Italiji.

Postavljamo še vprašanje, ali je upravičeno zdržavanje tako ogromnega upravnega aparata za upravo ozemlja s 300.000 prebivalci? Se pred leti je bilo v coni A okoli 3.000 italijanskih železničarjev, nedavno so njihovo šte-vilo nekoliko skrcili. Se danes imamo na Tržaškem dvojno upravo — pred-sedstvo cone (bivšo prefekturo) in vo-jasko upravo ter pokrajinsko upravo. Italijanski funkcionarji (21 višjih urad-nikov) prejemajo za naše razmere ogromne plače (z doklado 10.000 lir na dan); njihov najvišji funkcionar pre-ima skoraj en milijon lir na mesec.

Ce izločimo samo postavko 4,7 mili-jarde lir, se proračun skoraj uravno-vesi.

IZDATKI	II. polletje 1953	I. polletje 1954	II. polletje 1954
1. Redni izdatki	12.408.734.000	11.372.644.000	11.858.575.000
2. Razlika med dohodi, po-branimi v coni in pobrani-mi v Italiji	4.700.000.000	4.700.000.000	4.700.000.000
3. Običajni izredni izdatki	2.493.151.000	3.039.394.000	2.916.267.000
4. Posebni izredni izdatki	524.000.000	499.000.000	627.000.000
5. Gibanje kapitalov	1.497.000.000	1.060.000.000	1.645.000.000
Skupaj	21.622.885.000	21.671.038.000	21.746.842.000
DOHODKI			
1. Davek na mineralna olja	4.693.100.000	4.600.000.000	4.600.000.000
2. Davek na potrošnje kave	1.250.000.000	1.250.000.000	1.350.000.000
3. Ostali davki	3.110.023.000	2.900.000.000	2.544.978.000
4. Davek na poslovni pro-met (IGE)	3.100.000.000	3.100.000.000	3.200.000.000
5. Tobačni monopol	1.926.634.000	2.000.000.000	1.927.340.000
6. Dohodnina in dopolnilni-davek	1.276.000.000	1.290.000.000	1.391.000.000
7. Razni dohodi	860.124.000	920.887.000	1.097.569.000
Skupaj	16.215.881.000	16.060.887.000	16.110.887.000
Primanjkljaj	5.407.004.000	5.610.151.000	5.635.955.000
Skupaj	21.622.844.000	21.671.038.000	21.746.842.000

Tržaška podjetja na zagrebškem velesejmu

Na zagrebškem velesejmu razstavlja tudi nekaj tržaških podjetij, ki so tr-govinskega značaja, medtem ko se sa-ma tržaška industrija niti letos ni po-javila na sejmu.

Tržaško podjetje »Trans-Trst« je le-po uredilo svojo stojnico, kakor nam kaže-ta dve sliki, ki smo jih priobčili v razlago našega poročila. »Trans-Trste« je uvoznik in izvoznik podjetje, spe-cializirano v lesni trgovini, ki kupuje pri jugoslovanskih podjetjih in prodaja v glavnem na italijanskem tržaškem tr-gu. (V Trstu ima podjetje na novo ure-jeno pisarno v ul. Donota št. 3 in les-no skladišče v lesnem pristanišču, ki je povezano z železniško progo). Na sejmu razstavlja »Trans-Trst« vse vr-ste lesa, ki ga nabavlja v Jugoslaviji, in izdelke raznih italijanskih tovarn, ki jih izvažajo v Jugoslavijo. Za tovarno »Fiat« v Turinu izvažajo v Jugoslavijo luksuzne in tovarne automobile, avto-buse in trolejbusy, motorje in rezervne dele. Prav tako proizvode tovarne »Giovannetti Macchine« iz Rima, nada-lje Martinellijeve plugse iz Modene, ki uživajo dober glas; nadalje kmetijske stroje »Laverda« iz Bregance; proizvo-de tovarne »Industria Saccardo« (Schio pri Vicenzi) in sicer čolničke in papir-nate cevke za tekstilno industrijo ter druge potrebščine te stroke. Podjetje »Trans-Trst« razstavlja tudi najnovej-še florecentne cevi »Pastelora«, ki ima-jo med drugim tudi to prednost, da se takoj prižgejo in ne povzročajo tre-sljavev ter ne kvarijo ok. Nadalje opa-zi obiskovalce v stojnici podjetja »Trans-Trst« proizvode tovarne IFI (Istituto Farmacoterapico Italiano). Po-zornost zbujaajo avtogume »CEAT« iz Turina, ki so izdelane po najnovejšem tehničnem postopku.

Obiskovalci se tudi ustavljajo pri razstavi tržaškega podjetja »Autoser-vis-Trieste«, ki je nameščena v paviljo-nu B. Tu so črpalke in injektorji »Die-sela«, proizvođa (tvrdke CIPPI iz Mila-na; nadalje bati in cilindrske puše, motocooter »Lambretta«, izdelek pod-jetja Innocenti iz Milana in razni na-domestni deli za to vozilo. Za izdelavo motocooterov se zanimajo tudi teh-nični izvedenci.

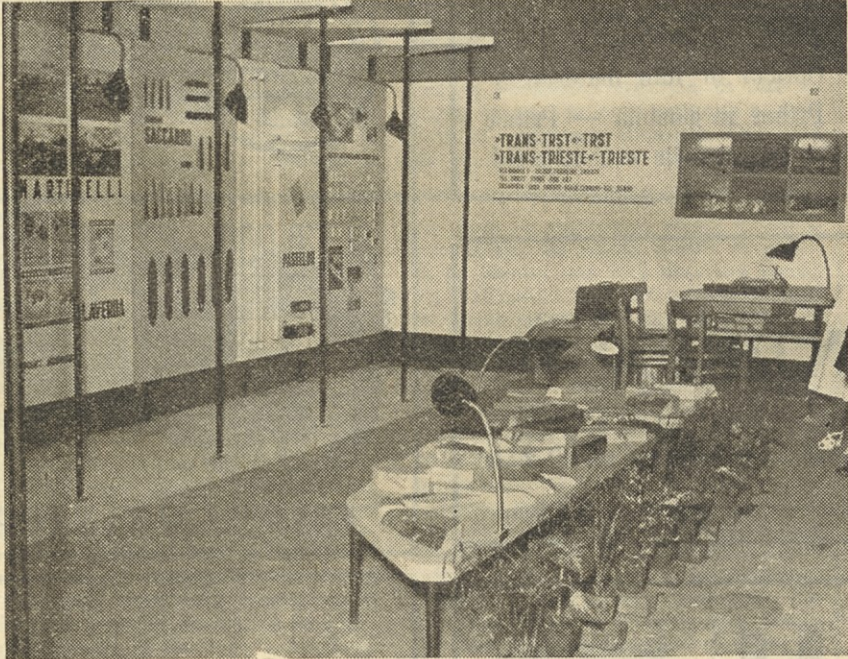
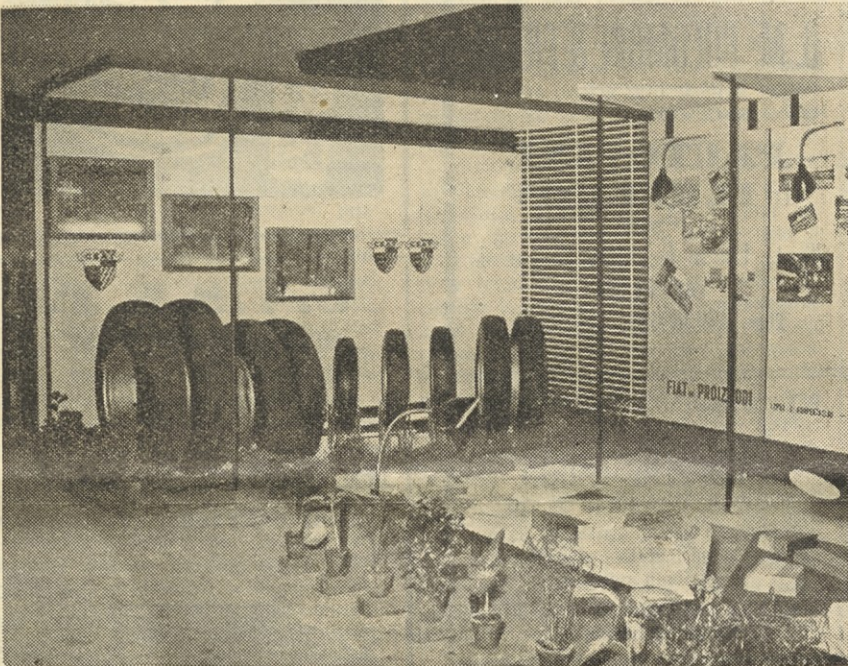
Tržaško podjetje »FERTa« (Trst, ul. della Borsa) razstavlja tudi v paviljo-nu »Be« bogato izbiro orodja za preciz-no mehaniko, industrijskih diamantov, orodnih strojev, strojne opreme za rud-nike in petrolejske vrelce, avtomati-čen transporter za prevoz livarskega peska, rudniške varnostne svetilke itd.

Med tržaškimi podjetji je treba zla-sti omeniti znano tovarno esenc iz Bar-kovalj »JANOUSEKA«, ki razstavlja v svoji stojnici v paviljonu »Be« razne vrste svojih izdelkov.

Podjetje »VOLPI« (Trst, ul. Valdiri-

vo 36) razstavlja stroje italijanske to-varne »Loro« e Parisinic; nadalje pod-jetje »SORITECNA«, in sicer proizvo-de italijanske tovarne SAMIFI, ki iz-deluje vse vrste hladilnikov. Ta tovar-

na je montirala že več hladilnikov v Jugoslaviji in montira zdaj hladilnic-jo v Kopru. Tudi stojnica podjetja »CO-TELLERIE MANIAGO« vzbuja pozor-nost obiskovalcev s kuhinjskim namiz-

GORNJI DVE SLIKI PRIKAZUJETA LEPO UREJENO STOJNICO TRŽA-SKEGA PODJETJA »TRANS - TRST«

TUDI TRZASKO PODJETJE »AUTOSERVIS« IMA NA SEJMU LASTNO STOJNICO

nim, sanitetnim in veterinarskim priborom.

Končno naj omenimo še dve tržaški podjetji, ki razstavljata med avtomobil-skimi podjetji, in sicer »ARAUTO«, ki razstavlja avtobuse in kamione ter ci-sterne izdelkov »Alfa-Romeo«, ter »Dr. Onofrio«, ki razstavlja avtomobile a-meriške tovarne »Studebaker«.

Maribor kot industrijsko središče

Letošnji »Mariborski teden« je po-kazal, da se ta ustanova spreminja v prvi sejem slovenskega gospodarstva. Ta vtis so imeli tudi obiskovalci iz Trsta, ki so si ogledali to pomembno mariborsko gospodarsko prireditve. Ob svojem povratku so se pohvalno izra-žali o gospodarskem napredku Mari-bora, pa tudi o zunanjem vtisu, ki ga napravljajo mesto na tujca. Občudovali so zlasti lepo urejeni park.

Maribor je danes središče dežele z razvito industrijo in naprednim kme-tijstvom. V samem mestu so zrastle no-va industrijska podjetja, medtem ko so se stara razširila in modernizirala. Tekstilne tovarne — med njimi zlasti Mariborska tekstilna tovarna — so že tako napredovale, da danes v veliki meri delajo za izvoz (v Turčijo na Bližnji vzhod, Abesinijo, Južno Afri-ko in celo v Avstralijo).

Uspešno se tudi uveljavljata Pre-dilnica in tkalnica, ki proizvajata tudi stanične tkanine, in Tovarna trakov in sukanca. V Mariboru obratuje tudi »Tovarna volnenih in vigozne izdel-kov«.

Med kemičnimi tovarnami naj ome-nimo tovarno mila vseh vrst »Zlato-rog«, Maribor ima tudi tovarno umet-nih brusov z zaščitno znamko »Swa-ty«.

Zelo se je razvila kovinska indus-trija. Avtomobilska tovarna »TAMa« (To-varna avtomobilov Maribor) se je u-veljavljala zlasti s svojim 3-tonskim ka-mionom (70 konjskih sil, hitrost 80 km). Delavnica železniških vozil »Bo-ris Kidrič« izdeluje že tudi salonske in jedljne vagonce. Naj omenimo še Mariborsko livarno in tovarno kovin-skih izdelkov, nadalje »IKI« (Indus-trija kovinskih izdelkov) in »Metal-no«, tovarno konstrukcij in strojnih naprav, ki jo prištevajo med največja jugoslovanska podjetja za gradnjo je-klenih konstrukcij.

Za razvoj montažnega podjetja za hidroelektrarne in splošno montažo »Hidromontaža« so bili dani ugodni pogoji, saj je prav štajerski del Slo-venije narava obogatila z velikimi vod-nimi silami. Na sami Dravi je vstala vrsta velikih elektrarn: Fala, Dravo-grad, Mariborski otok in Vuzenica; v Velenju je termična elektrarna.

O pomenu mariborskih industrij-skih podjetij za razvoj slovenskega gospodarstva govorijo jasno podatki o deležu mariborske industrije na izvo-zu Slovenije v lanskem letu. Ta delež predstavlja 32% celotnega izvoza Slo-venije in znaša nad 3 milijarde de-viznih dinarjev. Pri izvozu maribor-ske industrije je udeležena Maribor-ska tekstilna tovarna z 92,06%, mari-borska livarna z 2,37%, Predilnica in tkalnica 2,09%, Elektrarna Maribor-ski otok z 1,56%, Tovarna volnenih in vigozne izdelkov z 0,93%, vsa osta-la podjetja (Tovarna avtomobilov,

JUGOSLAVIJA NA TUJIH SEJ-MIH. V prihodnjih treh mesecih se bo Jugoslavija udeležila šestih med-narodnih sejmov. Tako bo prvi raz-stavljala v Damasku in Sao Paulu v Braziliji. Razstavljala bo tudi v Solu-nu, Frankfurtu, Stockholmu in na Du-naju.

Delavnica železniških vozil, »Surovi-na«, »Zlatorog«, Tovarna mesnih iz-delkov, Industrija lesnih proizvodov in »Konstruktor« ostalih 0,99%.

PROIZVODNJA PREMOGA je letos na Hrvaškem narasla za 2.640 vago-nov, se pravi za 4% v primeru s pr-vim polletjem lanskega leta.

MODERNO KLAVNICO IN HLADIL-NICO bodo pričeli graditi te dni v Mo-stah pri Ljubljani. Zmogljivost hladil-nice bo znašala 120 vagonov mesa. Klavnica bo imela tudi naprave za su-šenje mesa in industrijsko predelavo.

TRI NOVE HIDROCENTRALE V SRBIJI. Se ta mesec bodo v Srbiji prič-ele obratovati tri nove hidrocentrale, in sicer Raška, Vrla II in Ovčar Ba-nja.

PRIDELEK HMELJA V SAVINJSKI DOLINI bo letos nekoliko zaostajal za lanskim. Nekateri kraji so bili nam-re obetno prizadeti po toči. Glede kakovosti bo letos pridelek boljši.

Socialni UTRINKI

SVETOVNI KONGRES ZA ZAŠČITO OTROK V ZAGREBU

V Zagrebu so 30. avgusta odprli sve-tovni kongres za zaščito otrok, ki mu prisostvuje 600 odposlancev z vsega sveta. Na kongres so odšli tudi odpo-slanci iz Trsta. Prispepi so tudi pred-stavniki mednarodnih organizacij, ki sodelujejo z Mednarodno unijo za zaščito otrok, kakor Organizacijo zdru-ženih narodov, UNESCO, UNICEF, Svetovne zdravstvene organizacije, Svetovne organizacije rdečega križa itd. Kongres je odprl predsednik Ti-to, ki je naglasil, kako važna je skrb za otroke za življenjsko moč in ob-stanek vsakega naroda. Za novega predsednika Mednarodne unije za za-ščito otrok so v Zagrebu izvolili Ho-landca Karla Jonga, dosedanjega čla-na izvršnega sveta Unije. Na čast svetovnega kongresa za zaščito otrok so v Zagrebu odprli razstavo pod naslovom »Otroci v narodno-osvobodilni vojni«. Priredili so tudi razstavo o-troških rib z vsega sveta pod naslo-vom »Moji rojstni kraji«. Združenje pedagogov glasbenih šol Hrvatske je organiziralo razstavo pod naslovom: »Glasbeni izraz otrok«.

ZA RAZISKOVANJE VPLIVA CIGARETNEGA TOBAKA NA PLJUCNI RAK

Ameriško društvo za raziskavanje raka je nakazalo več kot 5 in pol mi-lijona dolarjev za razna raziskovanja. Med drugim je določeno 500.000 dolar-jev za proučevanje raka na pljučih in zlasti za raziskavanja učinka cigaret-nega tobaka na to vrsto raka. Izjava društvenih funkcionarjev tudi navaja, da je zdravljenje raka z raznimi dro-gami po poskusih na živalih napredo-valo že tako, da bodo »ti poskusi dali medicini novo mogočno orodje.«

RAK NA PRVEM MESTU. Časo-pis »Registrar General's Statistical Review of Englande« je priobčil podat-ke o gibanju prebivalstva v zadnjem stoletju. Po teh podatkih je l. 1950 umrlo na Anglskem 55% otrok v sta-rosti od 5 do 15 let manj kakor v raz-dobju 1840—1850. Umrljivost starejših ljudi ni tako nazadovala. V starosti od 65 do 84 let je leta 1950 umrlo še 81% v primeri z omenjenim obdobj-em preteklega stoletja. Jetika ni več na prvem mestu med boleznimi, ki so v letih od 15 do 44 povzročile smrt. Na njeno mesto je zdaj stopil rak. U-gotovljeno je tudi bilo, da se je umr-ljivost žensk od leta 15. do 24. zmanj-šala, kakor tudi nad 45 leti, v primeri z umrljivostjo moških.

Autoservis

PREDSTAVNIŠTVO za nadomestne dele ita-li-janskih, nemških in zavez-niških avtomobilov ter nadomestnih delov za DIESEL motorje, pumpe, injektorje ter traktorje

TRST, ulica Gatterl št. 7
Tel. 44120/92898

V ZAHODNI NEMCIJI 10,5 MILI-JONA BEGUNCEV. Zahodna Nemčija ima 49 milijonov prebivalcev, med te-mi je 10.500.000 beguncev, se pravi 21% vsega prebivalstva. Okoli ena če-trtina beguncev je v rednih poklicih, okoli 50% pa se sami preživljajo. O-koli 300.000 je bilo načrtno naseljenih po raznih predelih Nemčije. V ta na-men je država do konca 1952 potro-šila okoli 1 milijardo nemških mark (približno 150 milijard lir). Do konca leta 1952 so naselili drugih 300.000 be-

guncev in do konca tekočega leta je v načrtu preselitev 300.000 beguncev. Med begunci dela zopet 59.000 oseb v obrti in 44.000 je neodvisnih trgovcev oziroma prevoznikov. Mnogo denarja za begunce je nemška država prejela iz raznih skladov ameriške pomoči. Po zadnjem ljudskem štetju je živelo še 340.000 beguncev po taboriščih. Za be-gunce je bilo doslej zgrajenih 500.000 stanovanj. V ta namen je bilo potro-šenih 6 milijard javnega denarja (o-koli 900 milijard lir).

TRST - TRIESTE
Via Cavour 22
Telef. 95-998

NAJVEČJA ZALOGA
NAJBOGATEJŠA IZBIRA
VSAKOVRSNIH PODLOG

Blago ZA MOŠKE OBLEKE
POTREBŠČINE ZAŠIVILJE IN KROJAČE

Use po konkurenčnih cenah!

„TRANS - TRST“

D. z o. z.

Trst - Ulica Di Donota št. 3 - Tel. 38-827, 31-906, 95-880

UVAŽA : vse lesne sortmane in produkte gozdne industrije
IZVAŽA : vse proizvode avtomobilske industrije in rezervne dele - Vse vrste gum
tvornice CEAT - Pisalne in računske stroje, teleprintere in njih dele - Ra-dioaparate - Kmetijske stroje - Traktorje in rezervne dele - Speciale
stroje za bonifikacijo in regulacijo terenov in gradbeno industrijo

Za Jugoslavijo nudi specialno plačilne in kreditne pogoje v okviru
izmenjav z jugoslovanskimi produkti

F. Rupena Succ.

Družba z o. z.

GENERALNI ZASTOPNIK ZA TRST IN
ITALIJO ITRSIH PREMGOVNIKOV
RAŠE

ZASTOPSTVO ZA JUGOSLOVANSKI LES:

ŠIPAD - Sarajevo
EXPORTDRVO - Zagreb
JADRAN - DRVO - Reka
ISTRA IMP. - EXP. - Reka
LIGNUM - Zagreb

A. Donaggio - Trieste

USTANOVljena LETA 1912

IMPORT - EXPORT

ZALOGA BLAGA ZA ŽENSKÉ
IN MOŠKE OBLEKE IN PODLOGE

RIVA TRE NOVEMBRE 9 — TELEFON 2-48-63

TELEGRAMI: DONAGGIO CHIESAGRECI TRIESTE

„Gondrand“

TRST - TRIESTE, VIA CARDUCCI 10
Telefon: 37-157
Telegrami: GONDRAND - TRIESTE

PODJETJE Z POPOLNO USTREZAJOČO
OPREMO ZA PREVOZ GOVEJE ŽIVINE,
KONJEV, PERUTNINE, MESA IN JAJO

Lastna obsejna postaja na Proseku (Gondrand Prosecco) s hlevi za počitek živih živali

TRST - TRIESTE, V. Mazzini 30 - Tel. 36-308

NADOMESTNI DELI ZA URE VSEH
ZNAMK — VSAKOVRSNO CRODJE

NEGRINI GIUSEPPE - TRIESTE
VIA GIULIA N. 55 - TELEF. 96-700

KUPUJE odpadke metala, krpe, sirove kosti
i vune

I.E.L.M.A.T.

IMPORT — EXPORT

TRST - TRIESTE - VIA FABIO FILZI 23
Tel.: 29-970, izven urnika 26-636 — 33-686 — Telegr.: IELMAT-Trieste

Kupuje : odpadke metala, les za predelavo in kurjavo
Prodaja : Stroje in tehnične predmete

SANCIN MARIO

TRIESTE - P.ZZA DELLA BORSA 7 - TEL. 37-760

EXPORT

STROJEVI
ZA OBRADU
METALA

PROJEKTIRANJE NOVIH INDUSTRIJSKIH NAPRAVA - PROUČAVANJE
I RACIJONALIZACIJA POSTOJEČIH NAPRAVA - INDUSTRIJSKE IN-
ŠTALACIJE UOPŠTE

DELAVNICA ŽELEZNIŠKIH VOZIL

BORIS KIDRIČ
MARIBOR

IZDELUJEMO:

Štiriosovinske potniške vozove,
salonske vozove, jeditnike, spal-
nike, specialne vozove.Vozove za gramoz z avtomatič-
nim praznjenjem.Specialne vozove vseh vrst,
vozove hladilnike.Vse vrste parnih kotlov, rezer-
vne dele in armature za parne
kotle. Izdelujemo vse v zako-
vični in zavareni izvedbi.Obnavljamo in popravljamo vseh vrst lokomotive, železniške
vozove in parne kotleAVTOPODJETJE
STAR

Tovorni prevozi

Tel. št. 35608

Osebnih avtobusnih prevozi

Mehanična delavnica

AVTOGARAŽA - TRST
ULICA MORERI 7

August Starc

TRST - TRIESTE P.zza della Borsa No. 7/I Tel. 24486

UVOZ

IZVAŽA

Stroje za lesno industrijo
Termoplastične izdelke
Laboratorijske in merilne instrumente
Kemične proizvode

IZVOZ

UVAŽA

Drva za kurjavo
Vse vrste mehkega in trdega
rezanega lesaIMPORT **Tvrđka E. BON** EXPORT

Trieste - Via Roma 20 - Tel. 35-108

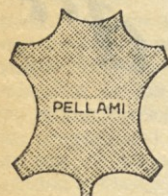
„LA CASA DEL CINGHIALE“

TRIESTE

Sede 'egale: VIA DONOTA 1 - Tel. 36-556

DEPOSITO A MILANO

presso Michele Seppilli - Via Nirene, 8 - Tel. 804-149 - 871-515

UVOZ

IZVOZ

SVINJSKEGA IN OSTALEGA USNJA

JAZBAR STANISLAV

UVOZ-IZVOZ

vseh vrst lesa za stavbeništvo
Vezane plošče vseh vrst

T R S T

Urad in skladišče: Scalo legnami - Telef. 44-552

ZLATOROG

tovarna MARIBOR

Če na ružu, kolonjski vodi ali kremi prečitete:
„SOLEA“, bodite prepričani o odlični kakovosti kozmetičnih
proizvodov tovarne „Zlatorog“, MariborOdlična kakovost, prvovredna embalaža, ugodne cene, velika
izbira, to so osnovna načela dela tovarne „Zlatorog“Maribor — Klavniška ulica št. 23
Tel. 2047 - 2048 — Telegr. Zlatorog - MariborFABRIKA AVTOMOBILA
PRIBOJ

JUGOSLAVIJA

PROIZVODI:

Teretna Diesel vozila od 4 do 6 t. u normalnoj izradi =
Kipere kao i vozila sa pogonom na sva četiri točkova
Gradske i medjugradske autobuse = Trolejbusy

Kooperanti:

„IKARUS“ - Zemun:

Karoserije za gradske i
medjugradske autobuse i trolejbusy

„11 OKTOMURI“ - Skopje:

Karoserije za
medjunarodske autobuse

„RADE KONČAR“ - Zagreb:

Električne instalacije
za trolejbusy

Obveščamo, da smo

ustanovili podjetje

IMPORT - EXPORT

TRST — ULICA GIUSTIGNANO ŠT. 6 — TEL. 31-179

Uvažamo in izvažamo vse vrste lesa, stroje, automobile, pisalne
stroje, radio aparate priznanih znamk, dvokolesa in razne nado-
metne dele.

Se priporočamo.

„GLOBUS“

BERGINC FRANC

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 8 - TEL. 28-748

IMPORT — EXPORT

IN RAZNA TRGOVSKA ZASTOPSTVA

G. M. COLOMBIN & FIGLIO

UVOZ - IZVOZ

PLUTOVINE
in IZDELKOV

Trst, Ulica I. della Croce 4

TEL. 94-570

Tigr. COLINTER - TRIESTE

ELEKTRO-INSTALACIJSKO PODJETJE

Ambrožič Milan

TRST, UL. BOCCACCIO ŠT. 10

Sprejemamo vsa popravila in nara-
čila za nove instalacije vseh vrst
električnih napeljavPokličite našo telef. št. 29-322
Se priporočamo!

RENATO GODINI

IMPORT - EXPORT

TRIESTE, PIAZZA DELLA BORSA 7/I

Optični in foto material —
Pribor za glasbila — Pribor
za laboratorije — Orodje itd.

URAD ZA POTOVANJA

ADRIA EXPRESS

sporoča cenjeni klienteli, da je preselila svoj sedež iz ulice
Fabio Severo št. 5, v ulico Cicerone št. 4, telefon št. 29-243.

Se priporočamo za nadaljnjo naklonjenost

SOSIĆ
SOSI
MARIO

OPĆINE, TRG MONTE RE 4 - TEL. 21-155

Prodajamo plinske, električne in druge štedilnike
znamke „ZOPPAS“, radio aparate priznanih znamk
in električni material

ZASTOPSTVO „LIQUIGASA“

Nabavite ga lahko v Bazovici, Padričah,
Trebbah, Konkonelu in Velikem Repnu
Prodajamo tudi na obroke - Cene ugodne!

MAGAZZINI ALLA STAZIONE

TRST — ULICA B. CELLINI 2 TELEFON 24-125

(iz ul. Ghega na trg Libertà)

VELIKA IZBIRA DELOVNIH OBLEK — JOPICEV — HLAČ — DEŽNIH PLAŠČEV —
SRAJC — OVRATNIC — NOGAVIC — PIŽAM — PULOVERJEV —
PLETENIN VSEH VRST po najugodnejših cenah

TVRĐKA USTANOVljena LETA 1883

Destilacija
esenc **Janoušek**

TRST - Barkovlje - TRIESTE - Barcola - TELEFON 29-963

Lastna proizvodnja in izvoz:

eteričnih olj za lekarniško uporabo in izdelavo parfumov;
eteričnih olj za izdelavo dišečih mil in kozmetičnih izdelkov;
esenc za izdelavo likerjev, sirupov in slaščičarskih proizvodov;
neškodljivih barvil in aromatičnih kemičnih proizvodov.

Obiščite nas na zagrebškem velesejmu v paviljonu „B“ stand št. 7

JUGOSLAVENSKA LINIJSKA PLOVIDBA

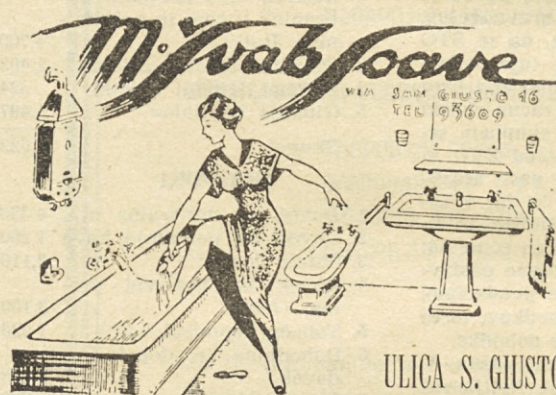
DIREKCIJA - RIJEKA

Telegrami: JUGOLINJA - Tel. 26-51, 26-52, 26-53 (poldne) 26-61

VZDORUJE REDNI POTNIŠKO - BLAGOVNI PROMET IZ JADRANA

U: SEVERNO AFRIKO IN SEVERNO EVROPO VSAKIH 7 DNI
TURČIJO IN GRČIJO „ 7 DNI
BLIŽNJI VZHOD „ 7 DNI
SEVERNO AMERIHO „ 10 DNIZastopstvo v Trstu: „NORD-ADRIA“, Agenzia Marittima di V. BORTOLUZZI
Telegrami: „NORD-ADRIA“ - Trieste - Tel.: 37-613, 29-829
Uradi: TRST, Piazza Duca degli Abruzzi št. 7

Novo dospeli sezonski izdelki

Oglejte si naše nove modne sezone izdelke
moških, damskih in otroških čevljev - Priporočila se za nakup.CALZOLERIA FIORENTINA Soc. a r. l.
TRIESTE - VIA E. TARABOCCHIA 2 - TEL. 96-536PROJEKTIRA-
NJE-MONTAŽA
CENTRALNIH
KURJAV IN VO-
DOVODNIH
INSTALACIJ
KLEPARSTVO

ULICA S. GIUSTO 16 - TELEF. 93-609

Zastopnik in glavna zaloga:

ZADRUŽNI KONZORCIJ
TRGOVCEV Z JESTVINAMI

T R S T

Ulica Valdirivo 3

Telefon 35-034

U.V.S.E.T.

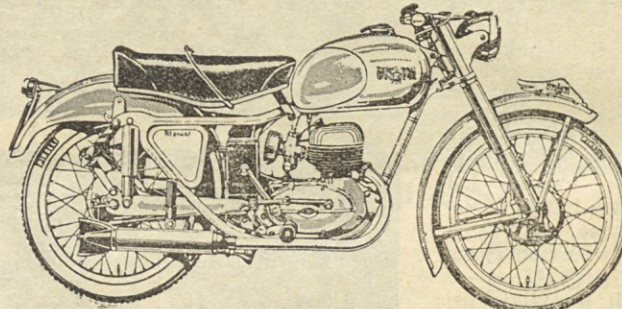
UFFICIO VIAGGI SVIZZERO-TRIESTINO

TRIESTE - Ul. F. Filzi 5 - Tel. 35519

Na svojih potovanjih v inozemstvo (švico - Jugosla-
vijo itd.) se poslužite naše TURISTIČNE
PISARNE - Informacije - Hotelske rezervacije
Turistične individualne in kolektivne vize.

MELILLO ALFREDO

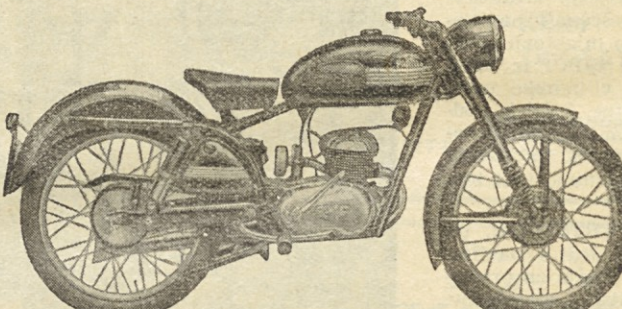
Trst - Trieste V. Antonio Caccia 3 - Tel. 96-032

CERVINO 174

„BIANCHI“

Turistični tip

PARILLA

150 cc.

4 brzine

Luksuzni tip

EKSKLUZIVNO ZASTOPSTVO

PREDILNICA
TKALNICA

in

Proizvajamo:

bombažno prejo
in stanične tkanine

MARIBOR

TRAVNIŠKA CESTA 38
Telefon 22-71
Telegr. Tkalnicamaribor

vestnik

SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

Nova izredna doklada za gostinske obrate

Od 1. avgusta t. l. pripada uslužbenecem in restavracijah, gostinlah, bi-fejlih in podobnih gostinskih obratih naslednja izredna doklada:

Osebe z uradniško kvalifikacijo (mesečno)	Moški	Zenske
1. kategorija:	22971	21047
2. kategorija:	20982	18200
3. kategorija:		
ekonom in kontrolor:		
star nad 20 let	19422	16861
kot zg. izpod 20 let	18317	13715
marker in blagajnik:		
star nad 20 let	18720	16263
kot zg. od 18 do 20 let	17693	13364
kot zg. izpod 18 let	13962	11752

Osebe z neuradniško kvalifikacijo (tedensko)

1. kategorija: prvi kuhar	20787	18044
2. kategorija: namestnik prvega kuharja, kuhar-vodja oddelka, prvi skladiščnik, prvi kletar, prodajalec v bifeju, star nad 20 let	19123	16146
kot zg. od 18 do 20 let	18239	13078
kot zg. izpod 18 let	14807	11882
3. kategorija: kuhar, pomožni kuhar, drugi skladiščnik, drugi kletar, pomožni prodajalec v bifeju, star nad 20 let	18681	15977
kot zg. od 18 do 20 let	17810	12935
kot zg. od 16 do 18 let	14404	11609
kot zg. izpod 16 let	10127	9399

Osebe za notranja dela, nosači, snažilci, sluge, nad 20 let

18252	15795	
kot zg. od 18 do 20 let	17217	12792
kot zg. od 16 do 18 let	13650	11505
kot zg. izpod 16 let	9178	9152

Gornje izredne draginjske doklade pripadajo osebjem, ki prejema v obratu tudi hrano.

Uslužbenecem v barih, kavarnah, slaščičarnah in podobnih gostinskih obratih pripada od 1. avgusta t. l. dalje naslednja izredna draginjska doklada:

Osebe z uradniško kvalifikacijo (mesečno)	Moški	Zenske
1. kategorija: ravnatelj, poslovođa	22971	21047
2. kategorija: vodilni uradniki	20982	18200
3. kategorija: ekonom, knjigovodja nad 20 let	19422	16861
kot zg. izpod 20 let	18317	13715
Marker, blagajnik iznad 20 let	18720	16263
kot zg. od 18 do 20 let	17693	13364
kot zg. izpod 18 let	13962	11752

Osebe z neuradniško kvalifikacijo (tedensko)

Prvi barist, prvi slaščičar	4797	4164
Barist, slaščičar nad 20 l.	4413	3726
kot zg. od 18 do 20 let	4209	3018
kot zg. izpod 18 let	3471	2742
Pomožni barist, pomožni slaščičar, nad 20 let	4311	3678
kot zg. od 18 do 20 let	4110	2985
kot zg. od 16 do 18 let	3324	2679
kot zg. izpod 16 let	2337	2169
Osebe za notranja dela, sluga, snažilci nad 20 let	4212	3645
kot zg. od 18 do 20 let	3937	2952
kot zg. od 16 do 18 let	3150	2673
kot zg. izpod 16 let	2118	2112

Minimalne plače krojaških uslužbencev

Uslužbenecem pri krojaških obrtniških pripada naslednja minimalna osnovna plača (na uro):

	Moški	Zenske
Specializirani delavci	44.55	36.40
Kvalificirani delavci	40.30	30.62
K. te osnovni plači je treba pristeti še sledečo urno doklado:		
Specializirani delavci	9.—	6.30
Kvalificirani delavci	6.—	4.20

Poleg osnovne plače pritiče uslužbenecem še izredna doklada, ki od 1.

avgusta 1954 znaša:

Specializirani delavci	91.95	91.95
Kvalificirani delavci	89.85	77.70

Vajencem odnosno vajenkam pri krojaških obrtniških se plača računa v odstotkih od plače kvalificiranega delavca in znaša: prvih šest mesecev 15% plače kvalificiranega delavca; drugih šest mesecev 20% plače kvalificiranega delavca; drugo leto 30% plače kvalificiranega delavca; tretje leto 45% plače kvalificiranega delavca; četrto leto 60% plače kvalificiranega delavca.

V krojaških delavnicah znaša redni delovni urnik 48 ur na teden odnosno 8 ur na dan. Za nadurno delo, to je delo, ki se opravlja preko omenjenega rednega urnika, pritiče naslednji odstotni povški temeljne urne plače: za prvi dve uri 25%, za naslednje tri ure 40%, za nadaljnje ure 75%. Za redno nočno delo, to je delo, ki se opravlja med 22. in 6. uro, pritiče povšek 200%. Za nadure, ki se opravljajo ponoči in ob praznikih in za nadure, ki se opravljajo po nočnem delu, pritiče samo povšek za nadurno delo ali pa samo povšek za nočno delo ali delo ob praznikih, in sicer najvišji.

Ob božičnih praznikih imajo uslužbenici pravico na božično nagrado v višini skupne plače za 200 ur. Če se je službeno razmerje začelo ali nehalo v teku leta, imajo uslužbenici pravico na dvajseti del nagrade za vsak opravljeni mesec službe.

Davek na poslovni promet

Opozarjamo vse one, ki so dolžni, da plačujejo davek na poslovni promet v pavšalnem iznosu, t. j. trgovce na drobno, obrtnike, gostilničarje, profesoriste, da morajo do najkasnejše 30. septembra plačati tretji obrok tega davka za tekoče leto.

Občnske davščine

Dne 20. septembra zapade rok za prijavo novih dohodkov odnosno novih predmetov obdavčenja kakor tudi rok za prijavo sprememb v pogledu dohodkov odnosno predmetov obdavčenja.

ameriškega in angleškega izvora, ki ga je prešla Italija v okviru atlantske pogodbe (NATO). Domnevajo, da je bilo orožje pripeljano iz Livorna. V zaboju so bile puške, strojne puške, streljivo in ustrezajoča municija. Vojaška uprava še ni objavila o tem nikakršnih podatkov. Po vsej verjetnosti naj bi se to orožje uporabilo v primeru udara za priključitev Trsta k Italiji.

POVRNITEV DRAGOCENOSTI, ZAPLENJENIH JUDEM V CASU NEMSKÉ ZASEDBE. Zavezniki vojaška uprava naznanja, da je bilo ohranjenih nekaj dragocenosti, ki jih je v letih 1943-1945 zaplenil »Der Oberster Kommissar in der Operations-Zone Adriatisches Küstenland« Judom, ali osebam, ki so jih nemške zasedbene oblasti imele za Jude. Vsi, ki se za to zanimajo, so vabljeni, da najkasneje do 30. novembra 1954 vložijo pri obdaru, ki mu je zaupano ugotavljanje in vračanje, spisek dragocenosti, ki so jim bile zaplenjene v istem času, ali da poskrbijo za vsakršno obvestilo, ki bi lahko olajšalo njih identifikacijo. Omenjene podrobnosti naj bodo čim prej mogoče predložene navedenemu odboru Judovske skupnosti, ulica Sv. Frančiška 19.

PRIMORJE-EXPORT, trgovsko in prevozno podjetje v Novi Gorici, je ob obsejnem bloku v Rožni dolini odprlo nove poslovne prostore, ki so sodobno urejeni. V poslopiju sta notranja telefonska centrala in bife za tuje. Stroški za novo poslopje so znašali 27 milijonov dinarjev. Otvoritev so prisostvovali tudi Tržačani.

mirjenega na italijanski strani ni upoštevano, ker bo jugoslovanska mornarica po obnovi leta 1962 obsegala komaj 9% italijanske mornarice. Kljub temu je vzemirjenje do neke mere na mestu, v kolikor so italijanske proge na Jadranu pomankljive. Zlasti pa, ker kakajto Italijo težke naloge v zvezi z vzdrževanjem gospodarske opreme v Trstu in drugih jadranskih pristaniščih na primerni višini. Na drugi strani bi boljša organizacija italijanskih prog na Jadranu ustvarila boljše pogoje za sožitje in morda celo sodelovanje med obema državama, ki sta po sili razmer primorani živeti in delati na obširnem skupnem zemljepisnem področju. Na razvoj na Jadranu (obnovo in naraščanje tonež jugoslovanske mornarice) ni treba gledati s sovražnimi predsodki, temveč realistično, in to tem bolj, ker bi ureditev političnih odnosov lahko pospešilo trgovsko izmenjavo.

»Il Globo« omenja tudi jugoslovanski načrt za decentralizacijo sedanje sestave jugoslovanske mornarice, v kolikor naj bi se reska mornarica porazdelila med vse važnejše jugoslovanske luke. Po njegovem mnenju je ustanovitev plovnega podjetja Slovenija-linija, ki bi mu bila matična luka Piran, samo političnega značaja, ker bi Jugoslavija rada pokazala, da se da ustvariti novo pomorsko središče in razviti jugoslovanska pomorska delavnost v Kopru, se pravi čisto blizu velikega tržaškega pristanišča. (Čepur je ves članek posej razmeroma stvarno, se pisec torej ne more dvigniti do priznanja, da je povsem naravno in nujno, da Slovenija išče izhod na morje izven Trsta, ako ji Italija s podporo Amerike in Anglije hoče dokončno zapreti povsem naraven dostop do morja skozi tržaško pristanišče. Pripr. ur.). Glede novega črnogorskega plovnega podjetja pa pravi, da je njegova ustanovitev upravičena z gospodarskega vidika. Pisec ugotavlja tudi, da se izvažna decentralizacija jugoslovanske mornarice, ki je bilo sklenjeno že lansko leto, zelo previdno glede na delitostnost tega vprašanja in sedanje gospodarske razmere.

SVEDSKA LADJA V TURSKIH ROKAH. Trgovinsko sodišče v Carigradu je postavilo naprdaž švedsko ladjo »Naboband«. Ladja obsega 5000 ton in je lastnina družbe »Svenska Orient Linien«. Aprila leta 1954 je zadelo ob turško podmornico »Dum-lupinar«. Ta se je potopila in potegnila za seboj 81 mornarjev. Prizadele družine zahtevajo odškodnino. Tako se je vnela pravda. Sodišče zahteva od švedske države plačilo 1.800.000 dolarjev, sicer bo ladjo prodalo.

SVEDSKA LADJA V TURSKIH ROKAH. Trgovinsko sodišče v Carigradu je postavilo naprdaž švedsko ladjo »Naboband«. Ladja obsega 5000 ton in je lastnina družbe »Svenska Orient Linien«. Aprila leta 1954 je zadelo ob turško podmornico »Dum-lupinar«. Ta se je potopila in potegnila za seboj 81 mornarjev. Prizadele družine zahtevajo odškodnino. Tako se je vnela pravda. Sodišče zahteva od švedske države plačilo 1.800.000 dolarjev, sicer bo ladjo prodalo.

PROMET

v pristanišču

Med 26. avgustom in 3. septembrom se je ladijski promet skozi tržaško pristanišče gibal takole:

ITALIJANSKE IN TRZASKE LADJE

»Potestas« je prispela iz Rotterdamu z 8.981 t premoga in odplula v Tunis prazna. »Esperia« je prispela iz Benetk s 376 t in 78 potniki in se vrnila s 400 t in 269 potniki. »Fernanda« je prispela iz Ravenna prazna in se vrnila s 500 t petroleja in 9 potniki. »Barbara« je prispela iz San Benedetto del Torento prazna in odplula v Fan z 229 t petroleja in 6 potniki. »Mantova« je prispela iz Ravenna prazna in se vrnila s 340 t petroleja in 7 potniki. »Messapia« je prispela iz Benetk s 73 t in 161 potniki in se vrnila s 135 t in 174 potniki. »Chioggia« je prispela iz Benetk s 85 t in se vrnila z 950 t in 38 potniki. »Edgardo« je prispela iz Ravenna s 6 potniki in odplula v Chioggio z 239 t nafte in 6 potniki. PRIPULILE SO: »Alga iz Benetk s 1385 t, »Cello« iz Barja s 43 t in 63 potniki, »Aldea« iz Drača s 1842 t železne rude. »Liberta« iz Portofornace prazna. »Vil-dren« iz Benetk prazna in »Aldea« iz Benetk prazna. ODPULILE SO: »Patrizia« v Pirej s 470 t, »Marco Sante« v Bengazi s 1000 kub. m lesa, »Barletta« v Benetke s 420 t in 6 potniki, »Verax« v Port Sudan s 1.350 kub. m lesa. »Val-florita« v Benetke s 57 potniki, se vrnila s 78 t in zopet odplula v Benetke s 75 potniki. »Cristina« v Tripolis s 36 potniki, »Ottaviano« je odplula v Benetke z 200 t olja, se vrnila iz Chioggie s 6 potniki in zopet odplula v Benetke z 200 t olja in 6 potniki. »Aquila« je odplula v Ravenna z 234 t nafte in se vrnila s 6 potniki, »Imma« v Benetke s 786 t in 25 potniki. »Otranto« v Benetke s 260 t in 21 potniki in »Mantova« v Patras s 730 kub. m lesa in 10 potniki.

»GOSPODARSTVO«

Izhaja vsak drugi petek. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Trst, Ulica Geppa 9; tel. 38-933 — CENA: posamezna številka lir 25; za Jugoslavijo din 15, za cono B din 15. — NAROCNINA: za STO in Italijo letna 600 lir, polletna 350 lir. Pošt. ček, račun »Gospodarstvo« št. 11-9396; za Jugoslavijo letna 380 din, polletna 200 din; naroča se pri A.D.I.T.-u, DRZ. ZAL. SLOVENIJE, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-1, ček, rač. pri Narodni banki št. 606-TR-892; za cono B letna 380 din, polletna 200 din, naročnine se polagajo pri »LIPA«, Koper; ostalo inozemstvo 2 dol. OGLASI se naročajo pri PUBLIPRESS, Trg Gol-doni 4, Trst, tel. 93-589, ali neposredno pri upravi »Gospodarstva«. — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stolpca 40 lir, za inozemstvo 60 lir.

Glavni urednik dr. Lojze Berčič
Odgov. urednik dr. Stanislav Oblak
Založnik: Založba »Gospodarstva«
Tisk: Tiskarna »Graphis«

F. SPADARO

SPEDICIJSKA TVRDKA
SPECIALIZIRANA V LESNI STROKI

TRST - TRIESTE
VIA GHEGA ŠT. 2
TEL. 35-785 in 31-087
SCALO LEGNAMI - SERVOLA
TEL. 96 847
SCALO LEGNAMI - PROSECCO
PONTERRA
VIA MAZZINI 49 — TEL. 59
Poštni predal 184
Telegr.: SPADSPEDIT

Napovedane ladje

Proga: JADRANSKO MORJE, SICILIJA, TIRENSKO MORJE, SPANJA
»Città di Catania« prih. 10. sept., odh. 17. sept. »Generoso« prih. 10. sept. »Città di Siracusa« prih. 14., odh. 17. sept. »Marechiaro« prih. 24., odh. 29. sept. »Città di Messina« prih. 28. sept., odh. 1. oktobra.
Proga: GRČIJA, TURCIJA, SIRIJA, LIBANON, IZRAEL, EGIPET
»Christina« prih. 10. sept., odh. 15. sept. »Achilleus« prih. 11., odh. 12. sept. »Messapia« prih. 12., odh. 15. sept. »Treviso« prih. 13., odh. 16. sept. »Campidoglio« prih. 14., odh. 17. sept. »Kozan« prih. 14., odh. 18. sept. »Plotar-kis Blessas« prih. 20., odh. 23. sept. »Esperia« prih. 21., odh. 24. sept. »Barletta« prih. 21., odh. 23. sept. »Imma« prih. 22. sept., odh. 25. sept. »Ismailia« prih. 25., odh. 30. sept. »Milvia« prih. 25., odh. 28. sept. »Dromite« prih. 25., odh. 30. sept. »Achilleus« prih. 25., odh. 26. sept. »Patrizia« prih. 25., odh. 30. sept. »Messapia« prih. 26., odh. 29. septembra. »Aristodimos« prih. 26., odh. 30. sept. »Sandra Maria« prih. 30. sept., odh. 1. okt. »Frediana« prih. 30. sept., odh. 1. okt. »Enrie« prih. 5. okt.
Proga: VZHODNA, ZAHODNA in JUŽNA AFRIKA
»Africa« odh. 13. sept. »Alga« odh. 13. sept. »Vittoria S.« prih. 10., odh. 13. sept. »Adriatico« prih. 12., odh. 14. septembra. »Generoso« odh. 18. sept. Proti koncu meseca prihodi ladji: »Euro-pa«, »Perla«, »Isonzo« in »Ambrac«.
Proga: PERZIJSKI ZALIV, INDIJA, PAKISTAN, DALJNI VZHOD
»Ugolino Vivaldi« prih. 10., odh. 28. sept. »Risano« prih. 30. sept., odh. 1. okt. »Duino« prih. 30. sept., odh. 2. oktobra.
Proga: ZAHODNA in SEV. EVROPA
»Casliari« prih. 15., odh. 15. septembra. »Alcetas« prih. 20., odh. 20. sept. »Edenwood« prih. 27., odh. 30. sept.
Proga: SEVERNA AMERIKA
»Export« prih. 13., odh. 13. sept. »Exilona« prih. 20., odh. 20. sept. »Exford« prih. 28., odh. 28. septembra.
Proga: SREDNA AMERIKA in SEVERN PACIFIK
»Monreal« prih. 18., odh. 18. septembra. »James McKay« prih. 16., odh. 18. sept. »Genevieve Lykes« prih. 22., odh. 23. sept. »Monroas« prih. 22., odh. 24. sept. »Dolly Turman« prih. 23., odh. 23. sept. »Tritone« prih. 25. septembra.
Proga: JUŽNA AFRIKA
»Stig Gorthone« prih. 15., odh. 17. septembra. »Rit Bermejo« prih. 18., odh. 20. septembra.

JUGOSLOVANSKE LADJE
»Jugotinja«, »Sarajevo« je odplula 26. avgusta na Reko s 1200 t blaga. »Vojvodina« je prispela 30. avg. iz severne Evrope z 270 t in odplula 31. avg. na Reko. »Srbija« je prispela 31. avg. iz ZDA, izkrcala 370 t blaga, vkrkala 200 t ter odplula 1. sept. v Pulj. »Tril-ga« je prispela 2. sept. z Reke, vkrkala 270 t blaga za Daljni vzhod in odplula 3. sept. »Dinar« je prispela 3. sept. z Daljnega vzhoda z 210 t in odplula 3. sept. na Reko. »Titograd« je prispela 6. sept. z Reke, vkrkala 1350 t ter odplula 10. sept. v Split.

DROBNIG ANNIBALE
D. z o. j.
Trst, ul. Pascoli št. 13
Telefon št. 90-978
Smrekov les
Trdi slavonski les
Slavonski parketi
UVOZ - IZVOZ

RADIOSA

IMPORT — EXPORT
ELEKTROTEHNIŠKI MATERIAL ZA NISKE I VISOKI NAPON — ELEKTRIČNI STROJEVI — PRIBOR ZA TEHNIŠKI URED — ALATNI STROJEVI I ALAT — SPRAVE ZA BRODARSKU INDUSTRIJU

Trst - Trieste - Piazza della Borsa 7/I
Tel. 37-780
Telegr. RADIOSA

exportdrvo

Proizvodi poznatog slavenskog drva

IZVOZ DRVA I DRVNIH NAMEŠTAJA:

Rezana gradnja, tvrda i meka Hrastove dužice Celulozno drvo Ugalj retortni i šumski Ogrjevno drvo Furniri Šperploče i panelploče Hrastov i bukov parket	Sanduci Bačve Namještaj iz savijenog drva Razni namještaj Drvena galanterija Stolarski alat i tozge Četke i kistovi itd.
--	--

Zastupstvo za Trst:
Tvrđka F. RUPENA - Succ. Trst, Ul. Udine 15, telefon 38-648, 23-537

IMPEXPORT

TRST - ULICA CESARE BATTISTI 23-I
Tel. 44-208 - Telegr. IMPEXPORT - TRIESTE

UVAŽA: Vsaokvrsten les, drva za kurjavo, gradbeni material

IZVAŽA: tekstil, kolonialno blago in raznovrstne stroje

Specializirano podjetje za vsakovrstne kompenzacije

SILA JOŽEF

UVOZ IZVOZ

VSAKOVRSNENEGA LESA ZA PREDDELAVO IN KURJAVO TER JAMSKEGA LESA

TRST — Ulica F. Filzi št. 23 — Telefon 37-004

Ribarič Ivan

Zaloga oglja, premoga in drv za kurjavo NA DROBNO - NA DEBELO

UVOZ - IZVOZ

Vseh vrst trdega in mehkega rezanega lesa, furnirja, rezanih plošč itd.

Prevezujemo prevoze vsakovrstnega blaga z lastnimi prevoznimi sredstvi

Urad: TRST ul. Crispi št. 14 Tel. 93-562
Skladišče: ul. delle Milizie 14 - Tel. 96-510
telefonska številka stanovanja 95-918

Alfa Romeo

Izdelke svetovno znane kvalitete:

AUTOMOBILE - AVTOBUSE - TROLEJBUSE - KAMIONE - AVTOCISTERNE IN DRUGA SPECIALNA VOZILA — POMORSKE DIESEL MOTORJE - AVIONSKE MOTORJE - ELEKTRO-AGREGATE VSAKOVRSNE REZERVNE DELE

NUDI PRODAJNI URAD ZA JUGOSLAVIJO

»ARAUTO«, TRST
TOMAŽIČ & POŽAR

TELEFON: 37 274 - BRZ.: ARAUTO UL. GALATI 24 - POST BOX 245
(Plačljavo pri plačilu!)

Costilna „Ex USARO“

Filipčić Ivan

UL. CARDUCCI 41

Postrežemo Vam z najboljšim domačim in istrskim vinom in domačim pršutom

Jakob Vatovec

TRST - Via Torrebiana 19
Tel. 23-587, 37-561

UVOZ IZVOZ

KOLONIALNEGA BLAGA
INDUSTRIJSKIH KEMIKALIJ
TEHNIŠKIH PREDMETOV
TKANIN IN OBLEK

POŠILJA TUDI DARILNE PAKETE

TRŽNI PREGLED

Tržaški trg

KAVA

TRST. Tržišča na viru proizvodnje se se niso uravnovešale. Prejšnji teden je cena kave zopet nekoliko padla. Povprečne cene na viru proizvodnje so naslednje: **brazilska kava**, v do. arjih za 50 kg fob; Rio N.Y. 5 63; Rio N.Y. 3 67; Santos Superior 80; Santos extra prime crivello 18 85; Victoria 5 good to large bean 60; **srednjeameriška kava**, v dolarjih za 50 kg fob; Haiti naravna XXX 79.50; Salvador 87; Kostarika 93; **arabska kava**, v šilingih za 50 kg cif; Gimmia 570; Moka Hodeidah 1 597; **afriška kava**, v šilingih za cwt cif Uganda prana in prečiščena 383; **indonezijska kava**, v holandskih florintih za 100 kg cif; Bali robusta 10-12% nečistoče 490.

Povprečne cene ocarinjene kave od uvoznika do grozista fo skladišče prodavala, v lirah za kg neto ponovno pretrehanu blago: **brazilska**: Rio N.Y. 5 1450; Rio N.Y. 3 1480; Santos Superior 1760; Santos extra prime good to large bean 1790; Victoria 5 good to large bean 1390; **srednjeameriška**: Haiti naravna XXX 1700; Salvador 1880; Kostarika 1920; **arabska**: Gimmia 1580; Moka Hodeidah 1 620; **afriška**: Ugan da prana in prečiščena 1350; **indonezijska**: Bali robusta 10-12% nečistoče 1330 lir.

Italijanski trg

Na italijanskem trgu s kmetijskimi pridelki je bilo v zadnjem tednu zelo živahno. Povpraševanje po pšenici je bilo precejšnje; bilo je sklenjenih mnogo kupij, Na nekaterih trgih se je pšenica še podražila. Tudi koruza se drži na visokih kvotacijah. Izvedenci predvidevajo, da bo letošnji pridelek koruze vrgele okrog 27-28 milijonov stovov, t. j. 4-5 milijonov stotov manj kot lanske leto. Na trgu z neoluščenim rižem je mrtvilo v pričakovanju novega pridelka. Cene oluščene riža so malenkostno poskočile. Klavna živina, zlasti boljše vrste, gre dobro od rok; cene so visoke. Nasprotno je na trgu s prašiči, kjer je povpraševanje mnogo manjše od ponudbe. Maslo se je nekoliko podražilo, ker so trgovci nakupili velike količine za svoje zaloge. Večje je povpraševanje po siru zlasti za trdi sir in sorganzola. Miren je trg z oljnim oljem; cene so se ustale. Ministrstvo za kmetijstvo je prevzelo ukrepe, da bi preprečilo goljufije, ki so nastale v zvezi z ponarejanjem olja. Vedno večja je živahnost na vinškem trgu. Veliko povpraševanje je za vina boljše vrste in visoke gradnje. Ker se je omejil izvoz limon in pomaranč, se je to sadje pocenilo. Suho sadje je drago, čeprav na njem ni mnogo povpraševanja. Večje je povpraševanje po paradiznikovi meži letošnje proizvodnje; cene težijo navzgor.

ZITARICE

LODI. Mehka pšenica fina 7.300 do 7.600, dobra 7.050-7.250, trda pšenična fina 8.700-8.800, dobra 8.600-8.700; koruza fina 5.900-5.200, srednje kakovosti 4.500 do 4.700, dobra 4.300-4.450; inozemska koruza 4.900-5.100; pšenična moka tipa »00« 10.400-10.700, tipa »0« 9.700-9.800, moka za testenine tipa »2« 8.500-8.600, tipa »1« 9.300-9.400, tipa »0« 10.300-10.500, pšenični zdrob tipa »0« 11.400-11.600, pšenični zdrob tipa »1« 10.900-11.100; koruzna moka I. 5.500-5.700, II. 5.600-5.800; pšenični otrobi 2.700-2.800; riževe luske 2.200-2.300.

Neluščeni riž: Arborio 6.800-8.400; Violone 7.600-9.000; Maratelli 6.800 do 7.500; krajevne vrste 6.500-6.700, slabše vrste 4.800-6.000.

Oljušteni riž: Arborio 15.800-17.000; Violone 15.800-16.800; Maratelli 13.500-14.000; krajevne vrste 10.000-10.500, slabše vrste 9.300-9.800.

ZIVINA

CREMONA. Cene na trgu so ostale v glavnem neizpremenjene; edino cene prašičev so nekoliko padle, zlasti tistim za rejo. Klavna živina: voli I. 270-280, II. 220-240, III. 120-140; biki I. 270-290, II. 220-240; krave I. 220-240, II. 140-160, III. 130-140; junci I. 270-290, II. 220-240; teleta I. 490-520, II. 400-440, III. 280-300; konji za zakol: žrebata stara eno leto 230-250; odrasli konji 160-299; prašiči za rejo: 18-20 kg 780-830, 20-50 kg 630-780, 50-100 kg 460-600, 100-120 kg 410-430; debeli prašiči 120-150 kg 400-405, 150-180 kg 400-405.

LUGO. Molzne krave 180-250.000 lir glava; vprežni konji 170-200 lir kg; 90-110.000 lir glava; mežgi za delo 90-100 lir kg ali 60-65.000 lir glava; ovce iz province Marche 220-230, iz province Modena 180-190; jagnjeta 330-350 lir kg.

MLECNI IZDELKI

CREMONA. Cene maslu stalno naraščajo; v zadnjem tednu so narastle za 20 lir za kg pri vseh vrstah. Sir se dobro prodaja zlasti trdi. Maslo I. 770-780, II. 690-700, III. 670-690, IV. 650-680; sbrinz svež 420-440, star 3 mes. 550 do 580; provolone svež 450-480, star 3 mes. 560-570; krajevni sir svež 450-470, zimska proizv. 1953/54 590-630, majska proizvodnja 1953 700-750; zimska proizv. 1952/53 840-860; emmenthal svež 440 do 520, star 3 mes. 550-570; italico svež 350-400; taleggio svež 320-340.

OLJE

FIRENZE. Na trgu z oljnim oljem je bilo mnogo ponudbe zlasti olja srednje kakovosti. Ker je bilo tudi povpraševanje precejšnje, so cene ostale pri prejšnjih kvotacijah. Oljivo olje extra do največ 1% kislin. 425-440, do

največ 1.50% kislin. 415-425, do največ 2.50% kislin. 405-415, do največ 4% kislin. 400-405; dvakrat rafinirano tipa »A« 425-430, tipa »B« 390-395; semensko olje navadno 350-355; olje iz zemeljskih lesnikov 390-395.

PERUTNINA

MILAN. Zive race 400-440, zaklane 525-575; račke za rejo 200-250 lir komad; živa piščeta 70-90 lir komad; živi zajci 280-300, zaklani s kožo 390 do 410, brez kože 390-430; žive pegatke 700-750, zaklane 800-900; žive kokoši 500-550; žive inozemske kokoši 400-450; zmržnjene 650-700; inozemske zmržnjene 500-550; zaklane gosi 350-400; gosi za rejo 800-1.300; živi golobi 675-725, zaklani 800-850; živi piščanci 650-700, II. 550-600; živi inozemski piščanci 500 do 550; zaklani I. 900-950, II. 700-750; živi purani 500-550; sveža jajca 29,50 do 31; inozemska jajca 25-27.

VINO

ASTI. Barbera 11,5-12 stop. 7.800 do 8.800, 12-13 stop. 8.900-10.500; Grignolino extra 11.500-12.000; Freisa sladko 7.700-8.700; Nebbiolo 11.500-12.500; Malvasia črna 8.500-9.000.

VICENZA. Clinton 10-11 stop. 6.400-7.000; vino črno krajevne vrste 10-11 stop. 6.200-6.800; belo vino 10-11 stop. 6.400-7.000.

TREVISIO. Merlot in Cabernet 11-12 stop. 7.650-8.450; belo vino 10-11 stop. 6.600-7.250.

FOGGIA. Crno vino 13. stop. 7.400-8.100; Sansevero belo 11-13 stop. 6.270 do 6.670.

KRMA

MANTOVA. Seno majske košnje 2.000 do 2.400; otava 2.200-2.300; detelja I. košnje 1.700-1.900, II. košnje 1.600-1.800; pšenična slama stlačena 1.00-1.050.

PARADIZNIKOVA MEZGA

GENOVA. Dvakrat koncentrirana paradiznikova mezga v škatlah 5 in 10 kg 180-200 lir kg, v škatlah 1 kg 250-260, v škatlah ½ kg 290-300. Olupljeni paradizniki v škatlah 1.200 kg 130-140

MEDNARODNA TRŽIŠČA

CHICAGO	9/VII	24/8	7/9
Pšenica (stot. dol. za bušel)	208, 3/4	214	218 1/2
Koruza (stot. dol. za bušel)	160 1/8	163 1/2	164
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	30.—	30.—	30.—
Cin (stot. dol. za funt)	93,25	93,75	93,37
Svinec (stot. dol. za funt)	14.—	14.—	14,30
Cink (stot. dol. za funt)	11.—	11.—	11,50
Aluminij (stot. dol. za funt)	22,20	22,20	22,20
Nikelj (stot. dol. za funt)	60.—	60.—	60.—
Bombaž (stot. dol. za funt)	35.—	35,15	35,10
Zivo srebro dol. za steklenico	290.—	290.—	300.—
Hava (stot. dol. za funt Santos 2)	87,50	75,25	71,50

LONDON	234 1/2	239 1/2	246.—
Baker (f. šter. za d. tono)	234 1/2	239 1/2	246.—
Cin (f. šter. za d. tono)	75	77 1/2	81.—
Cink (f. šter. za d. tono)	95 1/2	99 1/4	100 1/2
SANTOS			
Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg)	454,90	488,5	471,90

Pozornost opazovalcev razvoja cen na mednarodnih trgih vzbuja še vedno razvoj na trgu s kavo. V zadnjem času se je cena kave za malenkostno popravila pod vtirom sklepa brazilske vlade, da bo vztrajala pri minimalni ceni. Pozornost je zbudilo tudi nazadovanje cene volni ob pričetku kampanje v Avstraliji in Južni Afriki. Temu nasprotno se je cena bombaža udrila, to velja tudi glede žita.

ZITARICE

Cena pšenice v Chicagu je v tednu do 3. septembra napredovala od 214 1/2 na 217 1/8 stotinke dolarja za bušel proti izročitvi v septembru. Skok cene pripisujejo objavi zasebnih cenitev pridelka spomladanske pšenice, ki so slabše kakor vladna cenitev; po prvih naj bi pridelek znašal 182,3 milijona bušlov, po vladni cenitvi pa 201,6 milijona bušlov. Tudi cenitev o pridelku koruze niso posebno ugode. Cena koruze je nazadovala od 165 7/8 na 164 3/8 stotinke dolarja za bušel.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja je v New Yorku ostala neizpremenjena in se suka okoli 3,20 stotinke dolarja za funt. Cena kave v New Yorku je napredovala od 65,90 na 70,15 stotinke dolarja za funt. Cena se je zboljšala pod vtirom najnovejšega sklepa brazilske vlade, da bo vlada v svoji politiki s kavo vztrajala pri ceni 87 stotink dolarja za funt. Na podlagi najnovejšega valutnega tečaja za izvoz kave znaša dejansko ta cena samo 70 stotink. Kakao je nazadovol od 54,50 na 51,25 stotinke dolarja za funt. Brazilija ne vztraja več pri minimalni ceni za izvoz kakava.

VLAKNA

Po zasebnih cenitvah bo pridelek bombaža v Združenih ameriških državah dosegel 12 milijonov 17.000 bal, medtem ko so prejšnje cenitve napredovale na 12.680.000 bal. Zaradi te cenitve je cena v New Yorku za malenkostno napredovala, in sicer od 35,10 na 35,15. Tudi cena egiptovskega bombaža je napredovala, in sicer od 69,32 na

111 kg, v škatlah 0,600 kg 70, v škatlah 0,500 kg 68-85 lir, v škatlah 0,300 kg 48-60.

ZELENJAVA IN SADJE

MILAN. Cesen 70-110 lir kg; korenje 40-70; ohrovt 40-50; čebula 20-40; rožmarin 50-150; svež fižol 110-130; fižol v stročju 100-130 cikocija s koreninami 40-55; solata endivija 70-120; melancane 40-70; krompir 26-30; paprika 50 do 70; paradizniki 35-50; peteršilj 50 do 90; zelena 45-60; špinaca 100-140; bučice 100-140; buče 40-50. Smokve 70-110; jabolka navadna 50 do 90; hruške navadne 60-100; William 120-150; breskve extra 140-160, II. 70-100; grozdje belo Regina 120-150; moškati 130-200; črna grozdje Isabella 90 do 140; limone 120-180.

VRECE

BOLOGNA. Vreče iz jute za moko in pšenico 120x70 cm, 720 g 200-205 lir komad; vreče za riž 105x65, 580 g 160 do 165; 90x50, 360 g 102-104; vreče za umetna gnojila 115x65 cm, 520 g 150-155 lir; vreče za krompir 100x60 cm, 320 g 92-95; 85x45 cm, 220 g 64-65 lir komad.

MILAN. Rabljene vreče: iz jute 105x 70 cm, 550-570 g 130-135 lir komad; za otrobe 95-98 lir.

PAPIR

MILAN. Tiskovni papir v valjih 10700 lir stot, v polah 13-14.000; tiskovni papir pološen naveden 14.15.000, srednje vrste 18-19.500; pisarniški papir naveden 14.500-16.000; srednje vrste 19 do 21.000, fin 24-28.000; trikrat klejen za obrazce 25-29.000; registrski naveden 17.500-21.000, srednje vrste 21-25.000, fin 25-29.000; pisarniški papir srednje vrste 20-23.000, fin 24-27.500, extra 30 do 33.000; prepišni papir za kopije 41 do 45.000; risarski papir 41-44.000; perature beli in barvani 25-30.000; ovojni papir naveden 7.000-8.000, srednje vrste 15-17.000; pergamin naveden 40, 60, 80 in 19-22.000, extra 30, 40, 60 g 24 do 28.000; beli karton 10-11.000; karton siv naveden 4.500-5.500, boljše vrste 6.500 do 8.000.

Vestnik KMEČKE ZVEZE

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

Če razsaja kokošja kuža

To bolezen povzroča tako imenovana pasteurella aviseptica. Bolezen se zelo hitro širi. Živali poginejo takoj po okužbi. Bolezenske klice preidejo v žival skozi požiralnik ali skozi majhne zunanje ranice.

Za obolenje po kokošji kuži je do vzeta vsa naša domača perutnina: zlasti kokoši izbranih vrst. Največkrat preneseemo bolezen v domači kokošnjak s kupovanjem tujih jajc, ki so umazane od blata obelele kokoši. Bolezen lahko prenesejo tudi golobje, ki so se slučajno mudili v okuženih krajih.

Inkubacijski štadij — to je čas med infekcijo in vidnim pojavom bolezni — traja 24-48 ur. Včasih se ta lahko podaljša tudi na 8 dni. Razvoj v okuženem lokošnjaku je različen, včasih obolejo vse kokoši, včasih samo nekatere.

Pred okužbo zavarujeemo kokošnjak s tem, da ne mešamo med svoje tuje kokoši. Kokoši, ki smo jih nabavili drugje, morajo biti neke posebej pod opazovanjem vsaj 10 dni. Sele tedaj jih moremo pomešati med domače. Seveda moramo paziti tudi pri nakupu

ubitih kokoši na trgu, kajti marsikdaj se zgodi, da so bile te kokoši zaklane, ker so bile okužene.

Bolezen lahko nastopi nenadoma, ne da bi bila od drugod prenesena. Da preprečimo taka obolenja, moramo pomešati med pitno vodo razkuževalno sredstvo, in sicer v tem primeru hipermangan (1 gr na 2 litra vode). Ko se je bolezen že pojavila, moramo takoj ločiti bolne kokoši od zdravih. Kokošnjak in dvorišče razkužimo z ugaslim apnom, razredčenim z vodo, ali s kreolinom ali lizoformom.

Pojav bolezni preprečimo s cepljenjem. Cepimo kokoši tudi tam, kjer se je bolezen že pojavila. Tudi v tem primeru bodo kokoši se poginile, ker nastopi imunizacija šele sedmi dan po cepljenju. Obolele kokoši lahko tudi zdravimo s sulfamidom ali pa s penicilinom. S sulfamidovimi preparati zavarujeemo kokoši pred obolenjem ali pa ozdravimo tiste, v katerih je bolezen šele v inkubacijskem stanju. V teh primerih se bomo seveda vedno posvetovali z živnozdravnikom.

Kmet in vrtnar konec septembra

Na njivi in na polju. Čas je za setev rži. Poberi koruzo še pred deževjem in olupi jo čimprej, da se v ljuštih ne segreje in spleni. Prazno zemljo zasej z zimsko mešanico zelene krme 100 kg grašice, 80 kg rži ali pa jemensna in 12 kg inkarnatne detelje na ha. Če namerava sejati pšenico ali ječmen, preorji in pripravi zemljo tudi za žito.

Za setev pšenice »mentanea« je sicer najprimernejši čas konec oktobra. Predpreorjaj zemljo, potrosi po njej mešanico umetnih gnojil (300 kg superfosfata, 150 kg am. sulfata in 150 kg kalijeve soli na ha).

Pobiraj zeleno koruzo ali pitnik, preden začnejo rastline lesneti in dokler je v strožih zrnje še popolnoma mlačno. Zadnji čas je, da oplešje in okopaš razno jesensko zelje in korenje ter repo. Pazi, da nasadov ne napadejo gosence in drug mrčes.

Na vrtu. Sej čim več motvilica in špinatce ter solato rezivko v bolj zavetne lege. Gomoljasto zeleno zalij po potrebi še enkrat z razredčenim gnojilom, da ti bo dala debele gomolje. Začeti moraš s presajanjem rastlin bele čebule, s sajenjem česna in rumene čebule. Preskribi si čim več gnojja za zimsko prekopavanje vrta.

V kleti. Čistoča v kleti je predpogoj za uspešno kvašenje ali kipeenje mošta in za shrambo dobrega vina. Ako imaš precej gniliga grozdja, tedaj mu moraš primestati v kipelni kadi, še preden začne kipeeti, 10 do 40 g metabisulfitna na 100 kg grozdja; čim bolj je grozdje gnilo, tem več metabisulfitu mu primestaemo.

Pri kipenju mošta na tropinah pazi, da se tropine preveč ne ugrejejo in se v njih ne začne tvoriti kis. Zaradi tega drži tropine po možnosti v moštu, zlasti kadar je klet bolj topla. Pogosto mešanje tropin z moštom je neobhodno potrebno pri črnem grozdju, da dobi vino lepo temnoredčo barvo, kar potrošniki vina zelo cenijo. Ako je preveč topla in mošt burno kipi, ohladi klet s močnim zračenjem. Zadimj dobro sode z žveplom, preden boš pretakal še sladki mošt ali pa mlado vino.

V shrambi. Moramo paziti na priredelke, da nam ti ne gredo v kvar. Ob slabem vremenu in prostem času zamašimo in zadelajmo vse morebitne luknje in špranje v podu ter zidovju. Shrambene prostore moramo tudi raz-

kužiti proti raznemu škodljivemu mrčesu (z ogljikovim žveplencem in tetralioridom).

V hlevu. Zivino gonimo na pašo čim delj časa mogoče, da tako prjhranimo suho krmo, ter da ostane živina čim več na prostem.

Odrasle prašiče začnemo sedaj rediti in debeliti za zakol. Ne trati v ta namen preveč koruzne moke in testenin, marveč pokladaj mešano krmo, droben kuhan krompir, sladkorno peso itd., kj je cenejša in daje okusnejše meso kot sama močna in draga krma.

Natečaj za izboljšanje našega vinogradništva

Po zaključku ciklusa »natečaja za dobro vzdrževanje kleti in za dobro pripravo vina«, ki je bil v zadnjih petih letih, se razpisuje I. natečaj za izboljšanje in povečanje proizvodnje vina.

Tržaška hranilnica — Cassa di Risparmio di Trieste — in Področno kmetijsko nadzorništvo sta stavila na razpolago potrebno vsoto. Področnemu kmetijskemu nadzorništvo je poverjeno vsa organizacija, ki bo hkrati nudila tudi vso tehnično pomoč.

1. Natečaja se lahko udeležijo vsi tratorski področja. Zadevne prošnje je treba nasloviti na Področno kmetijsko nadzorništvo — Ulica Ghega št. 6/I — v roku do 30. septembra.

2. Razpoložljiva vsota znaša 400.000 lir (300.000 lir je stavila na razpolago Tržaška hranilnica in 100.000 lir pa Področno kmetijsko nadzorništvo).

Omenjena vsota bo razdeljena na sledeče nagrade:

1 prva nagrada 40.000 lir
2 drugi nagradi po 30.000 lir
5 tretjih nagrad po 20.000 lir
10 četrtih nagrad po 10.000 lir
20 petih nagrad po 5.000 lir

Ocenevalna komisija si pridržuje pravico, da spremeni, če se ji bo zdelo potrebno, število in višino nagrad.

3. Pri dodeljevanju nagrad bodo upoštevani: a) kakovost vina, b) v kleti izvršeno izboljšanje in izpopolnitve kletarskega orodja, c) racionalnost, stanje kleti in kletarskega orodja, d) vrste pridelanega grozdja, čas trgatve, način predelave grozdja, dobro hranjenje vin in predvsem kako se predstavi na trg buteljčna vina; e) povečanje

viniske proizvodnje v razmerju z zmogljivostjo kmetije.

4. Kleti bo obiskala posebna komisija, ne da bi o tem obvestila natečajnika v dobi med 1. oktobrom in 30. junijem in določila vrstno lestvico natečajnikom. Pri tem bo upoštevala postavke 3. člena natečaja. Proti odločitvi natečajne komisije ni možen ugovor.

5. Komisija bo upoštevala tudi vsa vina, na katera bo natečala med ogledom z namenom, da bi omogočila njihovo razstavo na razstavi za natečaj tržaških vin, ki bo na Tržaškem velesejmu 1955 leta.

Področno kmetijsko nadzorništvo
Tržaška hranilnica
Cassa di risp. di Trieste

Letina ne kaže dobro

V sredo popoldne se je končno zila na Tržaškem močna ploha dežja, toda namočila ni dovolj. Grozdje in drugi pridelki, ki so še na polju, potrebujejo več dežja. Kmet od Oreha pripoveduje, da je bilo letos malo zaroda, medtem ko se v Bregu grozdje bolje razvija; toda tudi tu čakajo na dež. Tudi na Krasu od Sežane do Stanjela se kmetje ozirajo v nebo, da bi dež orosil trte. Tako bi bilo letos precej terana. Suša je zadržala ajdo. Na Vipavskem je grozdje v višjih legah lepo, medtem ko je v nižjih razsajala peronospora. Kmetje imajo po kleteh še vino, čeprav je bil lani pridelek pičel, ker je povpraševanje po vinu šibko. Cena je nižja, kakor je bila takoj po trgatvi. V zgonski občini, zlasti v pasu ob jugoslovanski meji, je napravila hudo škodo toča. Tudi suša kvarno vpliva na razvoj pridelkov. Povrtina (grah, fižol v stročju in bučice) se je letos obnesla.

PRED MANJSO SVETOVNO LETINO PŠENICE. Izgledi svetovnega pridelka pšenice za leto 1954 so nekoliko manj ugodni kot so bili lani ob tem času, ko so pričakovali skoraj rekordno žetev. Zlasti pa za Azijo in Afriko. Prezgodaj je pa še delati na-

krmo, kar je letos obnesla.

LESNA MELASA ZA ŽIVINSKO KRMO. Poskusi, ki so jih napravili znanstveniki severnokarolinške države, so poskusne postaje in ameriškega poljedelskega ministrstva, so pokazali, da ima melasa, izdel